

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hatásos péld. sor egyszer 20 ft,
minden követésnél 16 fillér.

Szűrtér péld. sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, augusztus 5.

Mai számunk főbb közleményei:

- A főrendiház. ülése.
- A marostordai botrányok.
- Időközi választások.
- Sírások sztrájkja.
- Felsült patikus.
- Százhatvannégy új községnev Aradmegyében.
- Öngyilkos budapesti bankigazgató.
- Gyöngyélet.
- Megtöltött párbaj.
- A milliók ékszeresalás.
- Tarkaságok.

A megifjodott vármegye.

Arad, augusztus 4.

A belügyminiszter ma korszakos jelentőségű leiratot intézett Aradmegye törvényhatóságához. Ez a leirat ifjává varázsolja ezt a vénhedt megyét. Két esztendővel ezelőtt Aradmegye közgyűlése elhatározta, hogy az idegen hangzású községneveket újjal cseréli föl. A román képviselők szenvedélyes hangon tiltakoztak e kísérlet ellen, mert az idegenajku lakosság közlekedését szerfölött megnehezíti az újítás. Pop C. István azt hangoztatta, hogy hiába magyarosítják meg Kovaszinc nevét, a román paraszt mindig Kovaszinenak fogja mondani. Ebből aztán rengeteg kellemetlenséget jósolt meg a világosi követ.

A belügyminiszter mai leirata elrendeli, hogy ezek az új magyar nevek rövidesen forgalomba kerüljenek. A miniszter néhány nevet kifogásolt és azok helyett ő adott új köz-

ségneveket. A térképről lekerül a nevezetes *Chogovác* és *Óthalom* lesz a neve a békés, szorgalmas svábok falujának. A helységnevek magyarosításával egy tíz esztendeje hozott törvény lassu végrehajtását teljesítette most a miniszter Aradmegyében. Bács-Bodrogvármegyében már esztendőkel ezektől új, magyar neveket adtak a szerbek által lakott községeknek, anélkül, hogy ez a szerb nemzetiségűektől részéről bárminő ellenhatásra talált volna. Petrovosczellóból Péterrév, Ragyicából Regőce lett s azóta az új helynevek már mélyen bevésődtek a köztudatba. Aradvármegye és a miszter is, tehát a valóságban egy kissé későn rőtta le a köteleességét, amelyet az 1898. évi törvény reá hárított.

A községnevek magyarosításának jogos voltát el nem lehet vitatni. A magyar közigazgatás a régi, idegen-szerűen hangzó nevek helyett joggal választhat oly neveket, amelyek hangzásán is észrevehető, hogy a község Magyarországon van s nem valamely idegen államban. Hozzátehetjük, hogy Aradmegyében a községek nagy része ősi, magyarul hangzó nevet kapta vissza, tehát egy már megvolt állapotot szerzett vissza a miniszter mai határozata. A mialatt a külföldön a magyar városneveket nem akarják elismerni, Sopron helyett Oedenburgot, Szombathely helyett Steinamangert írnek — hát legalább befelé sze-

rezzünk érvényt a térképen a magyarságnak.

Bizonyos, hogy a közönség nem fogja hamar megszokni az új neveket. Az aradi utcanevek adnak erre példát. Még középkori emberek is vannak, akik ma is bárány-utcát, uri-utcát, püspök-utcát mondanak a Petőfi-utca, Deák Ferenc-utca és Eötvös-utca helyett. De az új generáció, amely az új nevek emlegetése közben nő fel, a vérébe veszi az új szavakat és a régiékről nem tud. Ma még az új községnevek hangzanak furcsán, helylyelközzel talán mulatságosan is, tíz-husz év múlva a régiéket fogják olyannak találni. Az is bizonyos, hogy a románok nyelve nem könnyen fog az új nevekre járni. De hát amint most is külön módra ejti ki az eddig is magyar helyneveket: Chisinea-t csinál Kisjenőből, Pecica-t Pécskából, Minis-t Ménesből — így fogja megszokni az új magyar községneveket, anélkül, hogy ebből valami kellemetlenség áradna.

Az új községneveket, miután azokat a belügyminiszter is jóváhagyta, életbe fogják léptetni. Az életbeléptetés alkalmával a közigazgatásnak, a postának, a közlekedésnek egy szempontot nem szabad figyelmen kívül hagyni, amely nem is akadályozza az új nevek érvényesülését. Bizonyos, hogy egyszerre nem fogja mindenki az új községneveket használni; hisz azok megtanulása egy vizsgára való

A Rákóczi-életrajz.

*

(K—r.) Emlékeznek még arra az általános elismerésre, melyet egy-két évvel ezelőtt Márki Sándor dr. kolozsvári egyetemi tanár II. Rákóczi Ferenc életrajzának első kötetével aratott? Es emlékeznek még, akik olvasták, arra a mély érdekre, melyet a nagy tudományos gondnal modern érzéssel, kiesiszolt stílussal és benső melegséggel megírt munka lelkükre gyakorolt? Most előttünk fekszik a három kötetre tervezett, nagy munka második, vastos eseménye: komoly, kedves és lebilincselő üzenet a múltból a jelen ajakán. Ugyanaz a gépezet, kitűnő kerekéből és tengelyekből szerkesztve, mint előbb, de sokkal dugabb, mélyebb és hozzánk közelebb férő hangokkal magyarázza nekünk Rákóczi gyönyörű forradalmának lelkét, hogy úgy mondjuk esontvázat, izmait és idegeit.

Márki munkájának második része ugyanis drámailag szegény: kevés cselekedetet támaszt fel, kevés mozzanatot beszél el. Aki csak a mondókázást, a mesélgetést szereti, sovány falatokban részesül. Az idő mesterkedéseiből e kötetben csak az ónodi országgyűléstől a sárospataki országgyűlésig terjedő részt kapja az olvasó, vagyis két esztendő (1707—8) többnyire gonosz ajándékait. Igaz, — nagy és nevezetes dolgokról esik szó így is. A debreczeni detronizáció apja, a sajkókörmői abrenunciáció, mely I. Józsefet és a Habsburgokat trónjafoztottakká tette, ekkor született. Ez időben

bukkan fel Rákóczinak jelöltetése a langyel trónra. Másodszor vez el a felületes, érzékeny és ingatag Erdély, egy színes, meleg epizódba, a görögnyá ostromba göngyölve a szerdjés elmúlást. Sok adatot dob felszínre Rákóczi diplomáciai tevékenysége, mikor jelöltet keres a ferradalom szemében megüresedett magyar trónusra. Ebben a boras előlusban zajlik le a magyar Oudenderde, a tencsői csata: elveszithetetlen ütközet zúlik el és halálra sebződik az egész nemzeti megalom, mert Rákóczi Paradjra rosszul ugra ott és maga mellé fekte te lovasát. Es ekkor van Ooskay áruása és ekkor van Bezerédj áruása. Utóbbiak a sárospataki országgyűlés vége felé jelenetül rendezett kivégzésével zárul a hatalmas kötet. Amint egykor tragikusan és művészeleg zárult vele a forradalom diadonságának kora is: 72 labanc tisztet levágó, noesztalgias mélságu kurucnótákban megénekelt Bezerédj, mielőtt a pallós nyakát átvágná, elszavalja börtönében írt súlyos, komor versét. Mily tragikum, mennyi költészet!

Hát bizony ez szűkös krónika, ha sok is, ha fontos is. Ha épen nem hal meg éhen, akinek ilyen táplálékra vásik a foga.

Ez azonban természetes. A II. kötet tulajdonképpen egy nagy-nagy kitérés és ebben áll értéke, szépsége, érdeke. Márki az ónodi gyűlés elszakadási nyilatkozatát felhasználja alkalomul — az élet minden eseménye alkalom — felhasználja arra, hogy kibontsa a forradalom egész belsejét, megfesse az akkori Magyaror-

szág művelődését és ezzel és benne megmintázza Rákóczit, mint szervezőt, kulturpolitikust, közzgazdát, műbarátot és „Schönggeist” ot. Ime a szép, az értekes és modern feladat.

Egyik szép fejezet a másik után nyul elismerésért felénk. Kitűnő anyagfogással, érdekesen, színesen bontakozik ki sorra a hadviselés és hadiszervezet, kormányzat és közigazgatás, nemzetgazdaság, tanügy, vallás, művészet és irodalom. Mindegyik éles sugarakat hint Rákóczira: széles látókörre és állampérfiúi képességeire. Ime, a tanulságok. Mindenütt ott van Rákóczi, mindenütt elkészül. Ezer karral dolgozik, hogy a harem: öndiadalra vezesse a független Magyarországot vagy a megbízható kiewyezt megteremtse; hogy a belső ügyek gondos, alapos rendezésével bolterjes anyagi és szellemi kulturát teremtsen meg. Tudjuk mindannyian, hogy Rákóczi szerencsétlen hadvezér volt, nagy ütközetei nem sikerültek, portyái siralmas pusztulással jártak; mégis 7 éven keresztül fegyverbe öltöztette nemzetét Pótolta a maga és vezérei járniauságot mesteri agitációval, eszközei fogyatékosságát kitűnő szervezéssel. Tudjuk, hogy a török és német iga gazdaságilag tönkretette Magyarországot, mégis alatta az ország földmi-elése, ipara, kereskedelme előbbre jutott. Rákóczi képes volt a küzdelmet rézzel, marhával, borral majdnem egészen finanszírozni, saját birtokait terhelve meglegerősebben. S családi tekintetben teljesen felborult, egyházpolitikailag lerongyolódott néphez szállott alá és ime nemcsak egyensúlyba hozta

fáradtságot jelent. Addig tehát, amíg az új nevek az általános tudatban meggyökeresednek, a közönség ne vallja kárát az új községneveket teremtő hazafias szándéknak. Azt értjük ezalatt, hogy az illetékes hatóságok — legalább jó darabig — ne okozzanak zavart, ha a publikum az új elnevezés helyett a régit használja. Még ott se, ahol ez tüntető szándékkal történik. A kivételek számára nem lehet külön törvényt hozni s megessék, hogy a renitensek hibája miatt olyanok is szenvednének kellemetlenséget, akik tévedésből, vagy tudatlanságból nem tértek át az új községnevekre.

De hisszük, hogy e községek az új köntösben is hamar megszokottá válnak. Az elkeresztelés kisebb hibáin lehetne talán megállni; például, ahol egy-egy betűt változtat meg különös ok nélkül (Sikula—Sikola, Ujpanát—Ujpanád), vagy ahol egy kissé hosszúra szabta az új neveket, aminek révén nehezebben lesznek megszokottá. De egészben véve szép munka s azt az örvendetes tényt jelenti, hogy Aradvármegye közigazgatása külsejében teljesen magyarrá lett.

Uj főrendek. Budapestről jelentik: A főrendiház igazoló-bizottsága a főrendiház mai ülésén azt a javaslatot terjesztette elő, hogy *Pejacsevich-Mikó* Endre gróf, *Deseffy Emil* gróf és *Gerliczy Félix* báró számára, miután a kor- és vagyoni belvárosi képesítésük igazoltatott, a belügyminiszter útján királyi meghívólevél kieszköztessék. Ugyancsak a bizottság javaslatára a főrendiház tudomásul vette *Szogyény-Marich László* berlini nagykövetnek grófi méltóságra történt emelését és nevét a névjegyzékben ennek megfelelően kiigazította.

A cári pár Poroszországban. Berlinből jelentik: Most már bizonyos, hogy a cári pár még ebben a hónapban két hónapi tartózkodásra Poroszországba érkezik. Bizonyosra veszik, hogy Vilmos császárral találkozni fognak, a találkozás helye azonban még nincsen megállapítva.

a társadalmi rétegeket és abszolút vallászabadságot teremtett, hanem az elnyomott osztályok sorsát is előlért hozta, megpendítette a közteherviselést, nyilvános közelszámolást honosított meg, jó postát alapított, szabad iskolát teremtett, felkavarta művészetre buzgó lelkesedésével, kifinomult egyénisége forró sugallatával a nép minden költői, zenei és festői erejét. Soha oly sokoldalú gondolkozás, lázas művelődési szomj, szellemes és artistikus kifejezés nem volt harc, háború alatt, mint Rákóczi idejében. A XIX. század nagy megmozdulásáig nem hangzott annyi modern felkiáltás, nem sürgőldött annyi általános eszme a szabad levegőn, mint alatta.

A Rákóczi-forradalom gépezetének ez a rajza nemcsak érdekes, de tanulságos. Márki vele egész közel hozta Rákóczit hozzánk. Látjuk és halljuk őt; megtapinthatjuk ruháját, belenézhetünk leveleibe, megsimogathatjuk lóva sörényét. Közöttünk van, ember, ki egyszerre hasonlít hozzánk és elüt mitőlünk. Más kor szak embere és majdnem az, aki mi vagyunk. Korának embere, aki átérzi születése, rangja egész gyönyörűségét, egész lélekkel fürdik meg abban a pompában, a mit kincs, művészet és szellemi élet nyújt annak, ki megütődik azon, ha a nemes ipari, vagy kereskedelmi foglalkozást űz, aki szereti a hatalom játszi pózait és sok időt tud szentelni ájtatos körülményeknek, de aki mégis XVIII. század első felvilágosult embere, az elnyomott rétegek jogának első szószólója, a liberálisizmus még ismeretlen ideái-

A főrendiház ülése.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 4.

Amit a képviselőház eddig — huszonkilenc ülés alatt — elintézett, az mind szerepelt a főrendiház mai ülésének napirendjén. Az elnöki előterjesztésektől a jegyzőkönyv hitelesítéséig éppen tizenöt pontja volt a napirendnek, de azért érdeklődés alig mutatkozott. A kormány tagjai együtt vannak, de közülük alig harminc főrend jelent meg. Feltűnést keltett *Windischgrätz* Lajos hercegnek a hadseregről mondott beszéde. Ő a honvédséget főlétszámának tartja.

Csáky Albin gróf elnök negyed 12 órakor megnyitja az ülést. Elparentálja *Pálffy István* pozsonyi grófot. Bemutatja a képviselőház elnökének átíratát a képviselőház megalakulásáról és az Erzsébet szoborbizottság megválasztásáról. Bemutatja azoknak a főrendeknek jegyzékét, akiket képviselőkké választottak meg. Bemutatja a beérkezett irományokat és bejelenti a bizottságok megalakulását.

Széchenyi Sándor gróf javasolja, hogy a törvényjavaslatokra mondják ki a sürgősséget. (Helyeslés.)

Ezután áttérnek a főirat tárgyalására.

A főrendek felirata többek közt így szól: „Államhitelünkre, közgazdasági életünkre mindenkor mélyre kiható kérdés volt a bankügy. Fokozottabb óvatosságot és körültekintést igényel azonban annak küszöbön álló rendezése az államháztartásunk és közgazdaságunk jelenlegi viszonyai között. Hiszük, hogy a készletek kérdéseinek rendezésével együtt sikerülni fog megtalálni a megoldásnak azt a módját, amelyben a gazdasági élet összes köreinek megnyugvása követi a törvényhozás összes tényezőinek megállapodásait. Ép ily megoldási módot kell keresni a Romániával már megkötött és becikkelyezésre váró kereskedelmi szerződés mellett a Balkán-félsziget egyéb államaival folytatott tárgyalások alapján köteendő kereskedelmi szerződésekre nézve. A legfontosabb és el nem odázható feladatnak a választójog kérdésének új szabályozását jelöljük meg. A kérdés fontosságától teljesen áthatva, mi is abban a meggyőződésben vagyunk, hogy társadalmi viszonyainknak 1848. évtől fogva történt gyökeres átalakulásánál fogva a választójog új szabályozását elodázni nem lehet. Megértettük, hogy szükségessé vált a véderő fejlesztése oly mérvben és irányban, hogy a monarchia biztonságának és állásának megővására hivatott fegyveres erő feladatának minden esetben megfelelhessen. E részben meg-

nyugvásunkra szolgál, hogy az ország pénzügyi teljesítő képességére, valamint a családfenntartás és polgári kereset érdekeire kellő figyelem fog fordíthatni.

Az európai államok békeszeretete bizalmat gerjeszt a béke áldásainak tartóssága iránt. Az országgyűlésen áll tehát Felséged bölcs megítélésére is, hogy sikeres munkával biztosítsa ugy a jelen, mint a késő nemzedék részére is a hazafiui előrelátás és a törvényhozói bölcsesség gyümölcseit. És épp ezért Felségeddel egybehangzólag az e részbeli óhajtásaink megvalósulására mi is Isten áldását kérjük.”

Vigyázó Ferenc gróf jegyző olvassa fel a felirati bizottság javaslatát, amelyet hozzászólás nélkül elfogadnak.

Az igazoló bizottság jelentésének tudomásul vétele után az indennitási javaslatra kerül a sor. Ezt is egyhangulag fogadják el.

Az ujonejavaslatnál *Windischgrätz* Lajos herceg szólalt fel. Utal a honvédelmi miniszternek legutóbbi beszédére és hangsúlyozza, hogy nincs egyetlen állam sem, amelynek olyan nagy szüksége volna hatalmas hadseregre, mint nekünk. Szükséges, hogy a hadsereget fejlesszék. A királynak és népképviselőnek meg kell találnia a módot, hogy közös egyetértéssel fejlesszék azt. Tíz év óta vajudnak már ezek de kérdések. Nem koncessziók kellene, hanem közös egyetértéssel kell a kérdést megoldani. Ha nem lehet beszélni véraldozatról, nem lehet koncessziókról sem szó. Csak célszerűségről lehet szó. A néphadsereg csak nemzeti lehet, s sajnos, a mi hadseregünkben nincs meg a nemzeti lelkesedés. A közös hadseregnek és a honvédségnek egy a célja. Csak a közös hadsereggel lehet biztosítani a jövőt, mert a közösség nem a jelvényekben és a vezényszóban nyilvánul meg, hanem a közös célban. A honvédségnek nincsen semmi értelme. Felkéri a honvédelmi minisztert, hogy az új véderőtörvény a katonai kérdéseket véglegesen oldja meg. (Helyeslés.)

Ezután a javaslatot elfogadták.

Hozzászólás nélkül fogadták el a román kereskedelmi szerződés becikkelyezéséről, a nagy államkölcstöréről, a népszámlálásról, a legeltetési forgalom megtúltatásáról, a konzuli bíraskodás meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatokat és a statisztikai hivatal munkarendjéről szóló jelentést.

A főrendiház bizottságaiba választott tagok eskütétele után hitelesítették a jegyzőkönyvet.

Elnök felhatalmazást kér, hogy a király születésnapja alkalmából a főrendiház hódoló szerencsekívánatait kifejezhesse. (Helyeslés.)

Ezzel az ülés véget ért.

nak első sejtője, kophatatlan, szolgálja igyekezetű politikai tevékenység rabja, a közakarat, közigazgatás szinte tökéletes megtestesítője és mindenek fölött izépségekben lebegő, minden ízében artistikus lélek. Azt mondhatnók, Rákóczi egyensúlyozott minden ízében, de azért mindent komolyabban, aggodalmasabban, tisztábban fog fel, mint kellene. Mindent egészen csinál, kieli egész lelkét, belseje és külseje, instrumentuma és cselekedetei annyira egyek, hogy megfordíthatók és egymással helyettesíthetők. Nincsenek megdöbentő, nyugtalanító kitérések és szakadékok az ő lényegében, de tömör és szép az egész, széles, gazdag; illattal, fényvel, meleggel és sok, igen sok könyvel körülborítva.

Márki még másra is tanít.

Rákóczi azon munkabíró, sok oldalú emberek sorába tartozik, kik nemcsak az országos viszonyokat, hanem a külföldi szövevényeket is biztosan látják, megérlik, felfogják, folytonosan módosítanák, irányítani akarják. Nem politikusok és nem diplomaták egyedül, hanem mindakettő egyszerre. Ilyen volt Mátyás, Martinuzzi és bizonyos mértékben *Széchenyi*. Mátyáshez hasonlít a társadalmi lét minden kisebb-nagyobb elemének értékelésében is. És Rákóczi összetett lelkében sok van *Deák* kompromisszus lényéből, sok van *Kossuth* artistikumából. Egyikhez sem ér fel a tehetség nagyszerűségében, de mégis mindegyiket pótolni, feledtetni, sőt szükségtelenné tudta volna tenni, hogyha forradalma akár diadalra,

akár az ő kiegyezési alapjára juthatott volna, vagy hogyha békés viszonyok között az ő kezébe fut a nemzet sorsának intézése.

Mert minden magyar államférfiu között, kit a legnagyobbak sorában emlegetünk, ő volt a legátletszóbb, legtisztább és legkevésbé személyes. Tragikumában rejlik, hogy míg a többi a diadal bizonyos valószínűségével mehetett harcba, mindegyik vágyai egy részét gyökérbe hajthatta, addig az ő mozgalma bukás, vereség, sikertelenség volt már a kezdet kezdetén. Ez magyarázza meg, hogy Magyarország elhanyatlása tulajdonképp nem a török és nem az első Habsburgok műve; az igazi de generáció Rákóczi után következett be, miután ő kiesizolta népének utolsó tüzet, egy hatalmas, nagy, utolsó erőfeszítésbe hajította, lőn még a fényes, piros bukás III. Károly és Mária Terézia elegáns és gyöngéd mérgei között.

Márki könyvéből ismerjük meg az igazi Rákóczit. Azt, aki forradalmár, holott nem forradalmárnak született, azt, aki gyakorlati alkotó, holott csak a harcok tüztalajára építhet. Előttünk áll hibáiban és erőnyeiben. Nem szépitve, nem tulozva és mégis most, a maga erején, az igazság máglyája mellett valójában megdicsőülve. Ugy érezzük, ha kétszáz esztendőtt pihenhe ett volna még, nem lett őök sejtjei között, ma ő volna Magyarországnak az a modern és haladó reformatora, ki bölcs munkával jobbá, szebbé, igazabbá tenné az életet e szomorú mezőkön. Akkor nem tehetett egyebet, minthogy az utolsó régi és első modern szabad-

A marostordai botrányok.

— A belügyminiszter rendelete. — Felfüggesztett tisztviselők. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 4.

Marostordamegye főispánja, *Erődy Sándor* tegnap a belügyminisztertől a következő táviratot kapta:

„Távirati uton tett előterjesztésére felhatalmazom, hogy a már összehívott rendes közgyűlés folytatását a közgyűlésen előfordult és a nyugodt tárgyalást lehetetlenné tevő rendezavarások miatt belátása szerinti időre elhalassza.“

A belügyminiszter ma Marostorda vármegye közigazgatási bizottságához rendeltett intézett, melyben *Köllő Ignác* alispánt állásától felfüggeszti és egyben elrendeli ellene a fegyelmet megelőző vizsgálatot.

A rendelet, amely rámutat az alispán törvénysértéseire, így hangzik:

A vármegye főispánjának hozzám intézett távirati jelentéséből értesültem, hogy a fegyelmi választmány az alispánnak azon határozatait, melyekkel a főispán által állásuktól felfüggesztett *Reicher Aladár* és *Kőrössy József* főszolgabírákat állásukba visszahelyezi — megsemmisítette és elrendelte a nevezett felfüggesztések huszonnégy óra alatti foganatosítását. *Köllő* alispán, dacára, hogy a véghatározatot július 27 én kézhez vette és július 30 án újból felhivatott annak foganatosítására, a fegyelmi választmány megkeresésének a kitűzött időben nem tett eleget. Az alispán ezen mulasztások által súlyos hivatali engedetlenség jelét adta és ezért állásától való felfüggesztése mellett ellene a fegyelmet megelőző vizsgálatot elrendelem.

Marostordában különben csend van. *Köllő* alispán tegnap hat napi szabadságra utazott. Előbb azonban a hó 11-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze. A közigazgatási bizottság ma délben táviratilag hívta fel az alispánt, hogy rögtön jelenkezzen. Ma holnap reggelre meg nem érkezik, úgy postán fogják kézbesíteni a belügyminiszter felfüggesztő határozatát.

Reicher Aladár és *Kőrössy József* főszol-

gabírokat ma *Balla Aladár* főjegyző felfüggesztette. A főispán rövidesen újból összehívja a közgyűlést és indítványozni fogja, hogy alispán-helyettest válasszanak.

Időközi választások.

— A politika hírei. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 4.

A meddő politikai életbe ma némi élénkséget vitt az a néhány időközi választás, amely az ország négy kerületében lezajlott. A mai választások ismét szaporították a munkapárti táborát. Szóbeszéd tárgya volt ma *Metianu János* metropolitának egy hirlapíró előtt tett ama nyilatkozata, hogy helyes volna, ha a román képviselők beolvadnának a munkapártba, amint azt a szászok tették.

Mai híreink ezek:

A mai választások.

Sopronból jelentik: A szabadbárándi választókerületben, mely *Zichy János* gróf kultuszminiszter lemondása folytán megüresedett, ma ment végbe a második választás. Miatán csak egyedül *Niczky Pál* gróf, a nemzeti munkapárt jelöltje pályázott a mandátumra, a választási elnök egyhangulag megválasztott országgyűlési képviselőnek jelentette ki. *Molnár István* választási elnök rövid beszéd kíséretében adta át a mandátumot *Niczky* grófnak, aki válaszában megígérte, hogy az ország és a kerület érdekeit mindig szíven fogja viselni. A népszerű gróft választói vállukra emelték és körülvitték a község főterén.

Wener Gyulát ma ellenjelölt nélkül egyhangulag a körmöcbányai kerület képviselőjének megválasztották munkapárti programmal.

Pécsről jelentik: A választás eredménye a következő: Kapott

Egry Béla pk. 48 as 969 szavazatot

Erreth János Kp. 620 „

és így *Egry* lett nagy szótöbbséggel a kerület képviselője.

Iglórol jelenti tudósítónk: A képviselőválasztás ma este 6 órakor ért véget. *Münnich*

Károly 851 szavazatot, *Ritoók János* pedig 615 szavazatot kapott.

A miniszterelnök nyaralása.

Budapestről jelentik: *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök a holnapi minisztertanács után nyaralni megy. A miniszterelnök *Ostendébe* utazik és ott tölt két hetet.

Metianu metropolita nyilatkozata.

Az utóbbi időben *Metianu* nagyszombeni görög keleti román metropolita tudvalevően tárgyalást folytatott a miniszterelnökkel és a kultuszminiszterrel. A metropolita most e tárgyalásról így nyilatkozott a bécsi N. Fr. Pr. munkatársának:

— Mindenekelőtt kijelentem, hogy tárgyalásaink bizalmas természetűek voltak. Ez idő szeriat csak előkészítő megvitatások folynak. Az én szerepem az, amit már régóta képviselők: a békét hirdetem és jelenleg sem töreksem másra, mint arra, hogy az utóbbi időben megzavart békét a román nemzetiségi párt és a kormány közt helyreállítsam. Küzdelmünk a magyar hatalom ellen, ahogy azt néhány vérmes agy tervezi, úgy sem lehetne eredményes. Erőszakkal semmit sem érhetünk el, sőt kötelességünk békésen egyengetni a megértés utjait és remélem, hogy sikerül is majd a sok vitás kérdést mind a két fél megelégedésére elsimítani. A magyar kormány tagjai most nyári szabadságra mennek és nyáron e tárgyban alig fog valami történni, de hiszem, hogy ősszel a tárgyalások újra megindulhatnak. Ismétlem, én csak a közvetítő szerepét vállaltam magamra, de hangoztatom, hogy szerintem legjobb volna, ha a román nemzetiségi képviselők úgy csatlakoznának a kormánypárthoz, mint például a szászok.

A holnapi minisztertanács.

Budapestről jelentik: Holnap délután öt órakor minisztertanács lesz, amely a folyó ügyekkel fog foglalkozni.

MULATSÁGOK.

(=) *Mulatság* *Alváca* fürdőben. *Alváca*, *Brád*, *Kőrösbánya* és *Nagyhalmagy* ifjusága folyó hó 20-án (Szent István napján) a fürdővendéglő nagytermében tánomulatságot rendez, ezt megelőzőleg pedig világpostát, konfetti esztát, egyéb bohóságot és tűzijátékot a hegyen.

ságharcolt megköltse, ábrándozzon egy igazságos és emberi országról, hogy e művészi, forró megnyilatkozásért oda adja reneteg vagyonát, családi boldogságát és meghaljon a kizmet földjének egy piszkos és ámos zugában. De talán éppen ezért a legendáknak közel és velünk élő alakja. Köszönjük *Márki Sándornak*, hogy most már az embert is idehozta közénk, visszaadta nekünk az igazi életét. Nem eresztjük el őt, sem a mese hőst, sem a valóság emberét. A halottak jobb barátaink mint az élők, az elmúlt vezérek munkálnak minden eljövendő igaz vezérben.

Herkules a való-uton.

Irta: *Molnár Árpád*.

A mi *Herkulesünk*, már tudniillik a mi történetünk hőse, nem volt olyan nagy hős, mint ama *Herkules*, kinek csodás, mesebeillő tetteit, harcait a görögök, a rómaiak — az egész világ — megcsodálták. A mi *Herkulesünk* nem ölte meg a nemei oroszlánt, nem is hordott oroszlánbőrt a vállán, legfőkébb az ágya előtt volt oroszlánbőr, de az is csak imitált volt, nem vitt véghez csodás tetteket, sőt — megcsüglik — nem is volt valami bátor ember, de azért mégis hasonlított valamiben, valamicskében ama nagy *Herkuleshez*, akinek — mondom — csodás tetteit őseink szájátva bámulták. A mi *Herkulesünk* is eljutott ugyanis —

hasonlatosképen ama nagy őshez — a való-utra ...

Herkules (már tudniillik a görögök *Herkules*) az élet örömei elől a pusztába vonult és ott magába tért. Azon gondolkozott, melyik utra térjen: az Igazság, az Erény vagy pedig a Rosszaság útjára... És két nő jött feléje. Az egyik nagyon elegáns volt (a nők már akkor szerették a szép ruhát: legalább így írja le *Prodikos*, a bölc.) büszke volt, gögös volt és egy kicsit pirosra volt festve, egy kicsit nagyon... A másik ellenkezőleg: hasonlatos volt az ibolyához, olyan szerény, egyszerű és mégis szép volt a megjelenése. És megszólalt az egyik: az élet, a rövid élet minden örömét, minden gyönyörét ígérte *Herkulesnek* — minden fáradság nélkül, ha teljesen reá — a Rosszaságra bizza magát és nem fogja nézni az eszközöket, a gyönyört szerző eszközöket... Szólt a másik: „Gyere velem, ó *Herkules*, én elvezetlek a munkás, küzdéssel teljes élet útjára; gyere velem és munkában, igazságban, szerény boldogságban töltöd napjaidat!“

Igy szólott az Erény és *Herkules* vele ment — legalább így írja le *Prodikos*, a bölc...

Kállay Barnabás pénzügyi segédfoglalmazó is igen egyszerű ember volt. Az írótól emlegetett, ugynevezett lelki életet nem élt, nem is igen foglalkozott szellemi munkával, hacsak nem nevezzük annak *Kállay Barnabás* ur ama

ténykedését, hogy elolvasta a napilapokban megjelenő regényeket és (uram bocsá!) havonként három kerona havi részletet küldött be az Idegen Remekírók gyűjteményes kiadásáért (melynek dusan aranyozott kötetei *Kállay Barnabás* ur máskülönb disztelen hónapos szobájának egyetlen, de előkelő díszét alkották.) *Kállay Barnabás* ur a hivatalon kívül minden délután eljárt a kaszinóba és elolvasta az újságokat, (még az apróhirdetéseket is, melyeknek felette érdekes és észbontóan izgató részletei felett *Barnabás* ur máskülönb disztelen szobájában estétkint sokat gondolkozott...) Látható tehát, hogy *Kállay Barnabás* segédfoglalmazó ur egyszerű, minden lelki emóciótól ment életet folytatott. De a sors úgy akarta, hogy ez az egyszerű, lelki emócióktól ment éle. ne tartson soká...

Történt vala ugyanis, hogy isten és a nagyméltóságú miniszter ur jóvoltából *Kállay Barnabás* fogalmazóvá léptették elő. Ez a kinevezés nagy lelki problémák megoldására kényeszerítette a különben ugynevezett lelki életet nem élő *Barnabás* Hosszas tusakodások, álmatlan éjszakák után — a lányos mamák örömeire — elhatározta magát a fogalmazó ur, hogy megnősül... Ugy bizony! *Barnabás* ur családot akart alapítani. És most jutott el a mi történetünk máskülönb szerény hőse arra a bizonyos való-utra... Volt ugyanis abban a városkában, melynek *Barnabás* ur is hű polgára volt, két szemérmes leányzó, akik egyformán megnyerték az ő tetszését. Vala pedig

A tűzijáték 9, a tánmulatság pedig 10 órakor kezdődik. A védnők és rendezők névsora előre is biztosítja a mulatság sikerét. Az aradiaknak nagyon kényelmes az összeköttetésük. Délután 4 óra 20 percig indulhatnak Aradról, 8 órakor már Álvácán vannak. Másnap hajnalban fél 4 órakor indulhatnak vissza. Akik meghívóra igényt tartanak, kérjék azt levelező-lapon az alvácai rendezőségtől.

VÁROS ÉS MEGYE

A katonai felülvizsgálat. A honvédelmi miniszter mai leiratával értesítette Aradvármegye közönségét, hogy a katonai felülvizsgálóbizottság működését az ugusztus és szeptember hónapra beszünteti, mert ezen időre esnek az idei főszorozások.

A textilgyár iparvasútja. A textil gyárba vezető új iparvágány felett ma tartották meg a műtanrendőri bejárást. A bizottság tagjai voltak: Darvas Lajos kir. főmérnök, Sári Domokos főkapitány, Reichel Károly dr. főügyész, Virágh Lajos városi főmérnök, a közúti vasut részről Tenner Lajos igazgató, Nemes Henrik jogügyi titkár, a textil-gyár részéről Loránt Emánuel kereskedelmi igazgató. A bizottság az új vágányon csak jelentéktelen kifogásokat talált, amiket a gyár hamarosan meg fog javítani.

Folytatélagos sorrendje Arad város törvényhatósági bizottsága által augusztus 10-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak: A tanács előterjesztése Dobó István aradi közbiztonsági állatorvos oklevelének kihirdetése iránt. A tanács előterjesztése a budapesti Mensa Akadémika részére engedélyezett a a folyó évben lejáró segély további 5 évre való megszavazása iránt. Földes Adolf kérvénye a budapesti Mensa Akadémika részére engedélyezett 300 korona évi alapítványi segélynek Gyula nevű fiának való adományozása iránt. A tanács előterjesztése Papp László főreáliskolai tanulónak a Hertschka-féle 200 korona ösztöndíj kintalványozása iránti kérvénye tárgyában. A tanács előterjesztése a Szűts Mihálytól utcaszabályozás céljaira megvett területre vonatkozólag megkötött szerződés jóváhagyása iránt. A tanács előterjesztése a Cukor László által létesített 2 rendbeli alapítvány elfogadása, illetve az alapító levelek jóváhagyása iránt. A tanács előterjesztése a néhai dr. Marschall Lajos-ösztöndíj alapító leve-

lének jóváhagyása iránt. A tanács betérjesztli a „Nádor” utcának „Spitzer Ignác”-utcára való elkeresztelése ügyében hozott közgyűlési határozat feloldásáról szóló belügyminiszteri leiratot.

A milliós ékszeres család.

— A budapesti detektív-főnök a vidéken. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 4.

A Goldberger féle milliós ékszeres család ügyében az ország rendőrségei erélyesen nyomoznak, de a szegedi rendőrségen ma mindössze annyi történt, hogy Szalay József dr. helyettes főkapitány megbízta a detektívtestület egyik legügyesebb tagját a nyomozással. A nagyszabású csalásnak különben szenzációs jelleményei vannak. Tegnap váratlanul Szegedre érkezett Krecsányi Kálmán budapesti rendőrtanácsos, a fővárosi államrendőrség detektív-főnöke, még pedig azért, hogy ebben a dologban nyomozzon.

Krecsányi a társaságában levő budapesti detektívvel felkereste Hrabovszky Tamás kir. ügyészt, aki most a szabadságon levő Szépár József dr. helyett az ügyészséget vezeti. A detektív-főnök elmondotta Hrabovszky-nak, hogy a lapok nyomán értesült a Goldberger-féle ékszeres csalásról és azért jött Szegedre, hogy a helyszínen nyomozzon, annál is inkább, mert hasonló csalások fordultak elő Kolozsvárott, Szombathelyen, Kassán és Aradon. Krecsányi arra kérte az ügyészt, hogy legyen neki az ügyészség ebben a nyomozásban segítségére.

Hrabovszky a kérésre kijelentette, hogy konkrét feljelentés ebben a tárgyban még nem érkezett az ügyészségre, azért az nem is lehet segítségére a detektív-főnöknek a nyomozásban.

Krecsányi az ügyészségtől a rendőrségre ment, ahol az egyik kapitánnyal beszélt a dologról. Az illető rendőrkapitány a detektív-főnök érdeklődésére kijelentette, hogy ő csak „iparügyi kihágásnak” tekinti a dolgot és nem tartja szükségesnek a nyomozást. Még csak embert sem adott a detektív-főnöknek, akit mindenképpen lebeszélni igyekezett arról, hogy nyomozzon.

Krecsányi azonban nem vette nagyon fi gyelembre a rendőrtisztviselő tanácsát, hanem Szegedre hagyta a magával hozott detektívet, aki most tovább nyomoz az ügyben. Krecsányi különben a Goldberger féle gyémántes család ügyében ma Szegedről Kolozsvárra utazott.

az egyiknek neve Gaál Julianna, a másiknak pedig Fekete Zsuzsanna. Vala pedig mindkettő tizennyolc éves, egyformán művelt. Csak hogy a természetük feletle különbözött. Gaál Julianna ugyanis nagyon férfias, ugynevezett jukker leány volt, (így mesélték a városka rossznyelvű egyénéi) — szerényen bevallom, magam se vagyok tisztában a jukker lány fogalmával, de annyi bizonyos, hogy Gaál Julianna kisasszony magát a jó magyar Julis helyett franciásan Juliette nek hívatta, azon kívül sok regényt olvasott, sőt (uram bocsássa!) még cigarettázott is (igaz ugyan, hogy csak akkor, amikor kedves mamájának másból akadt dolga) Aztán meg úgy káromkodott, mint egy huszárkaplár... Ha valaki jobban érdeklődött Juliette kisasszony személye iránt, sietett kijelenteni, hogy ő bizony nem fog főzni, arra való a szakácsné, ő bizony későn fog felkelni, hogy az ő férje úgy fog engedelmesskedni az ő parancsának, mint a regruta a zupás őrmesternek... Ilyen volt Gaál Julianna, azaz Juliette, de szép volt... Ő volt a — Rosszaság...

A másik: Fekete Zsuzsanna egész ellentéte volt Julianna kisasszonynak. Nem cigarettázott (se is törném a lábát, mondta a kedves mamája), aztán meg jó magyarosan Zsuzsika volt a neve, nem is igen olvasott regényeket (legfőkébb titokban.) Egyszóval Fekete Zsuzsika nem volt jukker lány. Mindig a konyha körül foglalatzkodott, még ha vendégei voltak, akkor is ki-kiszaladt a konyhába: nem ég-e oda a ráttás (a rossz nyelvek azt

beszélük, hogy csak is ilyen esetekben volt olyan szorgalmas, de hát nem lehet azokra halgatni). Annyi bizonyos, hogy a vendégek mindig munkában találták Zsuzsikát: vagy vált, vagy a kertben volt gyomlál, de mindig talált magának munkát... Ilyen volt Zsuzsika, ő volt az Erény...

Kállay Barnabás ur nem tudta, melyiket válassza: a fekete szemű, kacér Juliette-t, vagy az ártatlan nézésű Zsuzsikát. A probléma nem hagyta aludni, sőt a három koronás részletet (Az Idegen Remekírók-ra) is elmulasztotta. Eleinte Juliette volt a kiválasztott, de az isten uja (sokan a kedves mama ujját látják benne) a jó utra vezette Barnabást...

Történt ugyanis, hogy egy alkalommal, midőn a kedves mama jóvoltából a fiatalok együtt ültek a kopott ripasz-kapucnén, az ártatlan szemű Zsuzsika azt a kijelentést tette, hogy szereti a pénzügyet (ez az a bizonyos isten uja) Erre a kijelentésre, bármilyen egyszerű lelki életet is élt Barnabás, forró val omást tett a fogalmazó ur tekintetessége... A kedves mama ráadta áldását...

És másfél év múlva Kállay Barnabás ur ismét elju ota a való-utrá. Ugyanis elvált Fekete Zsuzsánától, a válás oka pedig hites hitvesének lustasága volt...

Fél év múlva pedig Kállay Barnabás ur boldogan röpült a bronz-színi Pulmannon Itáliába kedves neje ő nagyságával: Gaál Juliette-l...

GYÖNGYÉLET.

— Száznyolcvan baka a kórházban. —

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 4.

Ugylátszik a piliscesabai táborban nem valami gyöngyéletük van a szegény bakáknak. A mostani kánikulai hőségben is olyan meneteléseket végeztek velük, hogy egész sereg elkinzolt legény dől ki a tulságos hajszában. Ma ismét több beteget szállítottak a budapesti helyőrségi kórházakba. A katonák a piliscesabai gyakorlatokon dőltek ki a tegnapi kimerítő menetgyakorlaton.

Piliscesabán két részből áll a tábor. Északi-ból és déliből. Az északi részben táborozik az Alfons bakák — a régi Molinári-szred — három zászlóalja, amelynek rosszabb dolga van, mint a déli részben lévő 23. gya'ogezrednek.

Ma nem volt gyakorlat. Ugynevezett pihenő volt. Törődött, barna képű katonák meztelán heverték a fűben, vagy ott álldogáltak a kefekes kútnál és vederszámra húzták fel a vizet. Sebes, gennyedt lábaikat mosogatták. Az egyiknek lábaféjén zuzott seb, a másiké valószínűleg tályogos s alig volt egy is, kinek lába fel ne lett volna törve. Szomszédok is voltak a szegény bakák, de a kutviz rossz, keserű és egészségtelen. Meg az is elveszi a gusztyusukat a kutviztól, hogy sok öngyilkos bakát húztak ki már belőle az idők folyamán.

Tegnap rettenő hőségben meneteltek az Alfons-bakák. Harminchat foknyi forróságú nap sütött rájuk. Már reggel fél három órakor felverték őket, hogy nekiinduljanak a 60 kilométeres menetelésnek, melynek végcélja az esztergommegyei Dorog volt. Még reggel felé ment valahogyan a dolog, de a súlyos borjúkkal, töltényekkel, fegyverekkel megrakott fiúk nagy küzdelemmel jutottak előre a hihetetlen melegben. Egymás után dőltek ki nagy szidalom és káromkodás közepette, úgy hogy Leányvárig már 27 maródi került a betegkocsira. Ezeket aztán vonaton szállították vissza Piliscesabára, illetőleg Budapestre a kórházakba. Egy katonának egyenesen megmerevedett a lába, nem tudott tovább menni. A kapitánya lóháton eda ugratott és kilökte a sorból. A szegény baka feldől, eszméletlenül tették a szanitész-kocsiba.

A kidőlt bakák és a még némileg menetelői bírók szomorú állapota nem akadályozta meg Mayerhoffer ezredet abban, hogy tovább ne folytassa a kirándulást. A gyilkos melegben elérték Dorogra. Ott azonban pihenés helyett lövőgyakorlatokat tartott velük s aztán vezényelte vissza őket Piliscesaba felé. A katonák sirtak, káromkodtak és szitkozódtak és bisegve bandukoltak az uton. Sokakban már benne volt a tüdőgyulladás osirája, mert amikor menetelés közben Leányvárra értek, megrohanták a markotányosokat és gondolkodás nélkül, möhön szívták magukba a jeges vizet.

Este 9 órakor érkeztek Piliscesabára. Tizennyolc és félórás menetelés volt, csakély pihenéssel. Az agyénfáradt katonák, köztük az önkéntesek is, lerugták magukról a bakkanosot. Alig volt egy is, akinek ne lett volna sebes, felduzzadt a lába. Ma egy napi pihenőjük volt s holnap ismét folytatják a véltalanul embertelen gyakorlatozást. A katonák már előre remegnek a holnapi naptól.

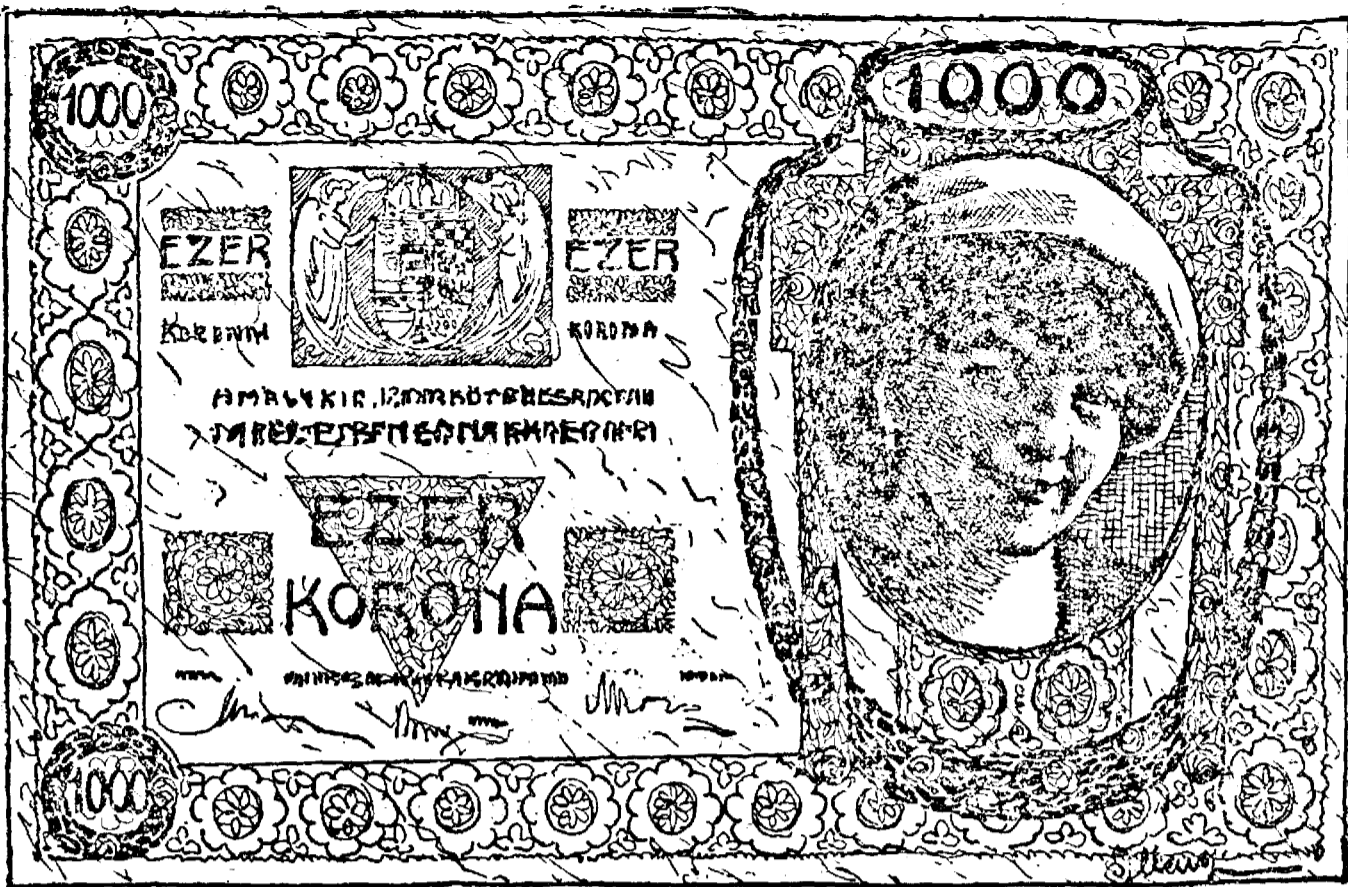
Közben egymásután jelentenek beteget s a katonasorvezők maguk is kénytelenek konstataálni, hogy a huszonkét, menetelés közben kidőlt maródi kivül, még száznyolcvan baka kerül a kórházakba, Budapestre. Tüdőgyulladás, napszúrás, zuzott sebek most a két fővárosi katonai kórház legszorgalmasabb szállítói.

Zsazsa ajándéka.

Nagyon hálás vagyok maguknak,
Hogy olyan szépen bántak velem,
Ezt viszonzni illik is;
Kötelesség ez és nem érdem.
Fogadják el e kicsi bankót
Őrök hálám csekély jeléül
Ez ama négynek egyike
Amit — elhiszik-e, vagy se —
Xitáncoltam Miska zsebéből.

Hamisította: v.

Öngyilkos budapesti bankigazgató.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 4.

A fővárosi pénzügyi körökben jól ismert és népszerű bankigazgató követett el öngyilkosságot az éjszaka a Kerepesi-uti zsidó temetőben. Az öngyilkos Biró Márk, az Általános Bank Részvénytársaság igazgatója, a Mozgó Könyvtár vállalat és a Magyar Bükfaipar Részvénytársaság felügyelő bizottsági tagja. Biró Márk 42 éves, nő, egy gyermeke van és a Jósika utca 2. szám alatt lakott.

Az öngyilkos bankigazgató az Általános Bank Részvénytársaságnak alapítása óta, tehát 17 esztendeje alkalmazottja volt. Résztvett az alapításban és mint igazgató kezdte működését. Később, amikor Schönberger József igazgató elávozott a bankból, a helyébe igazgatóvá választották. Biró Márk nem volt zseniális pénzügyes és éppen ezért az Általános Bank Részvénytársaság igazgatósága nem találta olyan férfiakat, aki a bank érdekében cselekedni tudjon. Tehetetlenség hírében állott és éppen ezért inkább türt ember volt a banknál. Igen sokszor volt emiatt összetűzése az igazgatósággal, mely nyíltan foglalt állást ellene. Öt évvel ezelőtt, amikor a bankot rekonstruálták, az igazgatóság olyan határozatot hozott, amely szerint Biró Márknak vagy nyugdíjba kellett volna mennie, vagy lemondani az igazgatói állásáról. Radnai vezető-igazgató azonban Biró Márk mellé állott és így az igazgató továbbra is megmaradhatott állásában.

Biró rendkívül beteg ember volt, asztmágyötörte, amely megbénította működésében. Állapota évről-évre rosszabbodott, úgy, hogy a két utolsó esztendőnek legnagyobb részét külföldi fürdőkben töltötte. Sűrűn járt Abbáziába és Reichenhallba. Állapota azonban javulni nem akart. A nyár elején családját elküldötte Nagymarosra nyaralni és ő szombatonként látogatott el hozzájuk. Családi körében sűrűn panaszkodott mellőzése miatt és sértett ambíciója valósággal buskomorrá tette... Többször emlegette barátai és ismerősei előtt, hogy nem bírja elviselni az üldözését és inkább öngyilkos lesz.

Régi tervét az éjszaka végrehajtotta. Tegnap még rendszeresen végezte hivatali teendőit a bankban és délután, a nélkül, hogy valakinek

szólt volna, eltávozott. Nem tudja senki, hol töltötte a délutánt, hol járt az éjszaka folyamán, csak ma reggel, amikor a temető kapuját kinyitották, a temető őr megtalálta a holttestét. Egy siron feküdt átlótt halántékkal, mellette hevert egy régi rendező Browning-revolver. Az öngyilkosságról értesítették a rendőrséget, thonnan bizottság ment ki a helyszínre és megállapították, a halottonál talált államvasuti jegyből, hogy az öngyilkos Biró Márk bankigazgató. Valószínű, hogy még az éjszaka követette el öngyilkosságát. Ugy lehet, hogy már délután kiment a temetőbe és az édes atya sírja mellett megvárta, amíg a temető kapuit bezárják és az éjszaka csendjében röpitett golyót a fejébe. A golyó a jobb halántékán hatolt be, keresztülfurta az agyat és a bal halántékán röpült ki.

Az öngyilkosságról értesítették azokat a vállalkozókat, amelyeknek igazgatója és felügyelő-bizottsági tagja volt, továbbá Nagymaroson nyaraló feleségét. Biró vagyenes ember volt, úgy mondják, hogy 60 000 korona készpénz vagyona volt és azonkívül több ezer koronát érő ingatlana. A Hircsarnok munkatársa beszélt Radnai igazgatóval, aki az öngyilkosság okáról a következőket mondja:

— Az öngyilkos igazgató levelet nem hagyott hátra, így tehát csak kombinálhatom az öngyilkosság okát. Biró Márk helyzete a banknál már évek óta tarthatatlan volt. Az igazgatóság nyíltan foglalt állást ellene és csak az én exponálásomnak köszönhető, hogy már régebben el nem bocsátották a bank kötelekéből. Tudta ezt Biró s a beteges ember folyton életuntságról panaszkodott. Előtte is többször említette, hogy öngyilkos lesz, de én ezt nem vehettem komolyan, mert ha Biró nyugalomba vonul is, anyagi bajok nem bántották volna. Szép, tekintélyes nyugdíjat biztosított volna neki a bank és ezenkívül magánvagyon is van. Ezért bizonyosra veszem, hogy az öngyilkosságok a sértett ambícióból eredő életuntság.

Az öngyilkos bankigazgató holttestét a bonctani intézetbe vitték.

Más forrásból ezt jelentik:

Biró Márk, az öngyilkos igazgató már hosszabb idő óta volt az Általános Bank Részvénytársaságnak — amelynek az Erzsébetkörút 89. szám alatt van az irodahelyisége — szolgálatában. Mint gyakornok kezdte a pályáját a banknál és szorgalma, igyekezete révén

csakhamar vezető állásba küzdötte fel magát. Mozgékony, elegáns, ügyes ember volt, akit kollégái tiszteltek és becsültek. Amikor a bank ezelőtt pár esztendővel megállapította egyik alvállalatát, a vasuti kupékban elhelyezett Mozgókönyvtár című vállalatot, ennek igazgatójává Biró Márkot tették meg. A vállalat az ő vezetése alatt felvirágozott és elég jól jövedelmező vállalat lett.

Biró Márk, akinek a vállalatnál kilenceszer korona évi fizetése volt, pár évvel ezelőtt nősült. Felesége nagyon szép asszony s a házaspár a legszebb családi életet élte. Ugy látszik, hogy valami differencia volt közte és az Általános Bank vezérigazgatója között, mert tegnap délelőtt, amint bejött a hivatalába, Rablony vezérigazgató tudtára adta neki, hogy el lehet készülni arra, hogy hamarosan megkapja a felmondást.

— Beszületesen dolgoztam, felvirágoztattam a vállalatot és most mégis el akarnak küldeni, — mondotta izgatottan Biró Márk — ezt a szegyet én nem élem túl.

Izgatott jelenet következett erre, majd Biró Márk felkapta a kalapját és bucsu nélkül otthagya a hivatalát. Senki sem törődött vele, mert az igazgatóság már régebben elhatározta, hogy szabadulni akar a nagyfizetésű igazgatótól.

Biró Márkot, mióta tegnap délelőtt izgatottan eltávozott a hivatalából, többé senki se látta. Ugy látszik, hogy egész nap bent bolyongott a fővárosban, keresve a megoldást a hivatalában ért súlyos sértést illetőleg. Ismerősei közül senki sem találkozott vele s a temetőőrök sem látták, hogy tegnap délután ott járt volna a halottak országában.

Ma reggel akadtak rá a holttestére. A rendőrorvos konstatálta, hogy a szerencsétlen ember az öngyilkosságot még tegnap követte el, mert a holttest már egészen kihűlt, megmerevedett. Jobb kezében volt egy régi rendező Browning revolver, amellyel az öngyilkosságot elkövette s amelyet alig tudtak kivenni a megmerevedett kézéből. Átkutatták zsebeit, de semmiféle irást nem találtak nála, ami öngyilkosságára vonatkozott volna. Tárcájában 892 korona 92 fillért találtak és egy vasuti szabadjegyet. Ezenkívül egypár levél volt a tárcájában ismerőseitől.

Sírások sztrájkja.

— Alvilági jelenet. —

*
A párisi sírások sztrájkba léptek. Képzeliük el, hogy ez nálunk is bekövetkezik.

*
Az egyik halott: No, mi ujság Hotzinger bácsi?

A másik halott: Még mindig tart, méltóságos uram.

Az egyik halott: Honnét tudja?

A másik halott: Épen most olvastam a „Siri Hírnök“-ben. Itt van, ha parancsolja.

Az egyik halott: Csak tartsa meg! Hotzinger bácsi, maga javíthatatlan! Hányszor megmondtam már, hogy ne olvassa azt a szocialista lapot. Ez az ugy-e, amelyiket a „Halál Rokona“ szerkeszt. Valami Adler, vagy Ady nevű.

A másik halott (mentegelőzik): Kérem, méltóságos ur, tudja, hogy vagyok. Azelőtt én is „A Halál“-t járattam, de mióta a vóm három hónapja hozzám költözött, azóta tartjuk a „Siri Hírnök“-öt. Tetszik tudni, szakszervezeti titkár volt a vóm odafent. Meg aztán nagyon jó értesülései vannak. A Veigelsberg dr. ur is dolgozik belé.

Az egyik halott: Jó, jó, csak hallgasson. Nem szenvedhetem azt a csuf lapot. Legújabbban is azt hirdeti, hogy a halálban mindannyian egyenlők vagyunk. Ilyen számárság! Hogy én egyenlő vagyok holmi skriblerekkal, meg szatócsokkal? Hát mit mond a Hírnök? Meddig fog tartani a sztrájk?

A másik halott: Azt egyáltalán nem lehet tudni, méltóságos uram. Nagyon kitartanak a követeléseik mellett. És milyen szemtelenek. Minden este elmennek a munkaadókhoz és gúnyos dalokat énekelnek. Ilyet, hogy: „kítették a holtestet az udvarra“ meg efléléket.

Az egyik halott: És a munkaadók mit csinálnak?

A másik halott: Egyelőre arra iparkodnak rábírnai az embereket, hogy ne haljanak meg. De nehezen megy. Egyesek sokat kérnek, aztán vannak olyanok is, akik a sztrájkolókkal tartanak. Ezek mindenáron meg akarnak halni. Különben az összes zenekarokat megszűntették. Bejárvák a súlyosabb betegeket és azt huzzák, hogy: „Soh' se halunk meg“. De sok helyen nem hallgatnak rájuk.

Az egyik halott: Tudja Hotzinger, hogy én nem vagyok valami nagy barátja a szocialistáknak. De most a sztrájkolókkal tartok.

A másik halott: A méltóságos ur? Ugyan ne mondja!

Az egyik halott: Bizony Hotzinger, bizony. A legjobbkor jön ez a sztrájk. Tudja, levelet kaptam, hogy Brunner utban van. Az az uzsorás, akinek annyival tartozom.

A másik halott: Attól ne féljen a méltóságos ur. Ott van a 48:XX. Nem jön az ide közbénk. Más vallásu.

Az egyik halott (felderül): Igaza van Hotzinger. Erről egészen megfedekeztem. Lássá, mégse vagyunk egyformák a halálban sem. De más baj is van Hotzinger bácsi. Ugy hallom, az anyósom is készül már hozzánk. Pedig abból baj lesz. Azért drukkolok most, hogy mentől tovább tartson a sztrájk.

A másik halott (vigyorog): Hát akkor vége lesz a dolognak avval a kis kóristával, ha az öreg méltósága lejön, mi?

Az egyik halott: Alighanem. De nem is bánom. A napokban rájöttem, hogy megcsal. Tudja, avval a tuberkulotikus festővel, aki két hét előtt jött. Egy tejeleesszájnú fickó. Most egy férjes asszonynak kurizálók. Hotzinger bácsi, nincs két hatosa kölcsön?

A másik halott (savanyuan): Már megint. Én szívesen kölcsönzök a méltóságos urnak, de tetszik tudni, abból a rongyos nyugdíjból alig telik.

Az egyik halott: Jó, jó, ne zajongjon Hotzinger. Megkapja mindjárt a pénzét. Csak átme-gyek a másik temetőbe és beszéllek Berkovitsal. Ott hagyom nála az órámat. Még szerencse, hogy az ékszereimet rajtam hagyták.

A másik halott: Villamoson menjen a méltóságos ur.

Az egyik halott: Nem is megyek gyalog. Hanem azért mégis csak disznóság, hogy a 48:XX at még nem változtatták meg. Mennyivel kényelmesebb volna, ha ez a Berkovics is itt volna velünk. Nem kéne annyit szaladgálni. —6—

Százhatvan új községnév Aradmegyében.

— A belügyminiszter döntése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 4.

Évekkel ezelőtt a vármegyei körmendületet intézett a vármegyékhez, hogy az idegennevű községeket magyar nevekké lássák el. Aradvármegye törvényhatósági bizottsága e belügyminiszteri rendelet alapján elkészítette az idegen nevű községek megmagyarosításáról szóló listát s az 1908. év nyarán tartott közgyűlés elfogadta azt. A megye vezetősége az így elkészített listát jóváhagyás végett felterjesztette a minisztériumba, ahonnan ma érkezett meg a leirat, amely kisebb-nagyobb módosításokkal jóváhagyta a megye által elkészített névsort. Ezzel az újítással Aradvármegye közigazgatása igen nagy változáson megy keresztül, amely különösen az első időben sok kellemetlenséget fog szerezni ugy a lakosságnak, mint a vármegye tisztviselőinek.

A belügyminiszter mai leiratával a vármegye területén fekvő községek, valamint az egyéb lakott helyek neveit az 1898. IV. t. c. 2. illetve 3. paragrafusai és az országos községi törzskönyvbizottság javaslata alapján a következőleg állapította meg:

Az aradi járásban: Csicsér — Maroscsicsér, Glogovác — Othalom, Kurtics — Kürtös, Kuvin — Aradkövi, Mikalaka — Mikelaka, Uj-Panát — Ujpanád, Szent-Leányfalva — Szentleányfalva, a Zsigmondházához tartozó Kekes — Kékestelep.

Borosjenői járásban: Algyest — Aldófalva, Barakony — Alsóbarakony, Berza — Borza, Boros-Jenő — Borosjenő, Gurba — Garba, Gyarmata — Csigérgyarmat, Moroda — Marót, Sikula — Sikola, Somoskeez — Somoskeszi, Szőlős-Csigerél — Csigérszőllős, Vojvogyén — Körösvajda.

Borossebesi járásban: Al-Csill — Alcsill, Almás — Háromalmás, Báltyele — Báltyfalva, Berindia — Borosbrend, Bogyest — Bozósod, Bohány — Bajnokfalva, Boncsod — Boncafalva, Boros-Sebes — Borossebes, Brusztureszk — Borosztok, Buttyin — Körösbökény, Décs — Décese, Doncsény — Dancsfalva, Dulcselle — Edeslak, Fényes — Körösfényes, Govosdia — Gósd, Gurahonc — Honotó, Honcsior — Honcsór, Ignest — Ignafalva, Kakaró — Kókaró, Kszindia — Keszend, Kocsuba — Köröskocsoba, Krokna — Keroknya, Láz — Dálnálás, Madrizest — Madarsák, Monyásza — Menyháza, Musztésd — Mosztafalva, Nadalbest — Nádalmás, Nyágra — Kisfeketefalva, Pajmán — Pajza, Prezest — Parázs, Ravna — Kisorona, Revetis — Rékes, Rossia — Borosrősa, Solymos-Bucáva — Solymosbucsa, Szakács — Alsószakács, Szaturó — Ráj, Szelezsány — Szelezsény, Szlatina — Mikószlatina, Szuszány — Susányfalva, Valemare — Zarándptak, Vaszolya — Vészalja, Zimbró — Zombrád.

Az eleki járásban nem változnak a nevek, csupán a kötjellel összekapcsolt kettős nevek közül kihagyják a kötjellel. Például: Nagy-Kamarás — Nagykamarás.

A kisjenői járásban: Csintye — Körös-essentye, Csernovics-Simánd — Felsősimánd, Éldelspacher-Simánd — Alsósimánd, Miske — Tözmiske, Nagy-Zerind — Nagyzerind, Szapáriliget — Szapáryliget, Szintye — Sineke, Szintye — Szinte, Zaránd — Zaránd.

A magyarpécskai (eddig pécskai) járásban: Forray-Nagy Iratos — Nagyiratos, Nagy-Varjas és Kis-Varjas — Nagyvarjas, Magyar Pécska — Magyarpécska.

A máriaradnai (eddig radnai) járásban: Baja — Kisbaja, Battuca — Bányafalva, Berzova — Marosborza, Dumbrevica — Alsódombró, Govosdia — Alsóköves, Gross-Garossa, Gyulica — Gyulató, Halalis — Áldésó, Ityó — Ityó, Kapruca — Maroskapronca, Kládova — Kalódva, Kerbest — Marosholtód, Kujás — Felsőköves, Lupest — Farkasháza Marosszlatina — Marosszlatina, Milova — Milova, Monorostia — Marosmonvoró, Ó Paulis — Ópálos, Obersia — Óborsa, Pernyest — Pernyefalva, Petris — Marospetree, Rossia — Rősa, Solymos — Solymosvár, Szelistye — Marosszeleste, Szorosság — Szarvasság, Temeseest — Temesd, Trójás — Torjás, Uj-Paulis — Ujpálos, Vinyest — Várna.

A nagyhalmgyi járásban: Acsuca — Acsfalva, Acsuva — Acsva, Bauesd — Zarándbánya, Bodesd — Bogyafalva, Brusztur — Páfrányos, Budest — Bugyfalva, Csucs — Halmagycaucs, Cermura — Marifalva, Cohesd — Csohosd, Dumbráva — Körösdombó, Grós — Halmagygorós, Guravoly — Vojkabáza, Juoned — Körösivánd, Krisztésd — Keresztptak, Lázur — Irtásfalva, Leásza — Sövényesd, Lestyóra — Kisles, Magulicsa — Kismaglód, Mermesd — Mermesd, Ócs — Olcs, Ocsisor — Ocsisor, Pleskuca — Peleskefalva, Pojana — Csúsmező, Pojonár — Halmagymező, Rosztocs — Rostócs, Szirb — Szerb, Tirnovica — Fazekastarnó, Tisza — Tiszafalva.

A tornovai (eddig ternovai) járásban: Ágris — Almáseeres, Aranyág — Székesaranyág, Drauc — Doroszlófalva, Duud — Dud, Hódos — Zarándhódos, Járkos — Ujárkos, Kavna — Kávna, Kresztaménes — Alménes, Kujed — Köved, Nádas — Zarándnadas, Silingya — Selénd, Tauc — Feltót, Teraova — Ternoava.

A világosi járásban: Kerek — Erdőskepek, Kovaszinc — Kovászi, Ófazekasvarsánd — Óvarsánd, Ujfazekasvarsánd — Ujvarsánd.

Tájékoztatásul megjegyzi a miniszter, hogy a nevek megállapításánál az érdekelt községek, óhajta, a történelmi hűség, az illető községek illetve lakott hely földrajzi és topografiai sajátosságai, valamint az idegen hangzás lehetőleg való elkerülése képeztek főmozzanatokat, amelyeket a nevek megállapításánál irányadónak tekintett.

A megállapított nevek helyesírása tekintetében a vármegye közönségének figyelmét a következőkre hívja fel a miniszter:

Az összetett, vagy jelzővel ellátott községi nevek kötőjel nélkül egy szóba irandók és pedig azért, hogy ez által a községnevek törzse és előnévvel való megosztása megszűnjék és az illető községnév a maga teljes egészében menjen át a közhasználatba, mert ellenkező írásmód mellett, amint ezt az eddigi tapasztalat igazolja, majd a rövidítések használata, majd az előnév teljes elhagyása folytán egyes községek a hason hangzású és elnevezésű községektől külön meg nem különböztethetők. Ezután a miniszter ezt a határozatát indokolja. Taxative felsorolja az egyes községeket, azok neveit, felemlíti azokat az okokat, amelyek az esetleges megváltoztatásokra készítették a minisztert.

A belügyminiszter a vármegye közönségét a rendelet mielőbb való pontos végrehajtására hívja fel, s egyuttal kimondja, hogy a név-változtatással szükségessé vált új községi bélyegzőket a lehető legelővidebb idő alatt szerezzék be az illető községek. A bélyegzőket központilag, az országos központi törzskönyvbizottság állítja elő. Kimondja a miniszter végül azt is, hogy nemcsak a megváltoztatott nevű községek, de a megye minden községe

tartozik legalább egy új pecsétet az előbb említett központtól beszerezni. A régi pecsétek természetesen érvényüket veszítik, ezek rövidesen bevonandók, s megőrzés végett a törvényhatóság levéltárába helyezendők el.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Jónások perel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 4

Több ízben megemlékeztünk már Jónás Jakab aradi házalóról, aki perlekedési mániában szenved és hivatalos kimutatás szerint évek óta a legtöbb dolgot adja az aradi bíróságoknak.

Jónás Jakabot végül is gondnokság alá helyezték, mire a törvényszék és járásbíró megkönnyebbülten lélezett fel. Az öröm azonban korai volt. Ha Jónást el is hallgattatták, ott volt a felesége. A hü hitves teljes erővel vette fel a harcot és folytatta a perket ott, ahol Jónás Jakab elhagyta. Végül is a bíróságok nem bírták tovább. A Jónás-perek folytán egyre nőtt a restancia és az igazságügyminiszter már görbén kezdett nézni az aradi bíróságokra. Justicia emberei kétségbeesetten imádkoztak naponta, vajha Jónásné Lót sorsára jutna. Ugy látszik a könyörgések nem voltak hiábavalók. Reicher Károly, aradvárosi tisztifőügyész panaszt tett a törvényszéknél, hogy Jónás Jakabné perlekedési mániában szenved és kérte gondnokság alá helyezését. A törvényszék az orvosszakértői vélemények alapján Jónásné gondnokság alá helyezte.

Bzzel azonban nem ért véget a dolog. Jónásné ügygondnoka, egy fiatal ügyvéd, attól való féltelmében, hogy huszonhárom kollegájának sorsára jut, akiket a házaspár a legkülönbözőbb fórumokon (ügyvédi kamara, törvényszék, ügyesség, dohánybeváltó és sóhivatal stb.) feljelentett, megapellálta az ítéletet. És mit tesz isten, jobban mondván, a nagyváradi ítélőtábla? Megváltoztatta az ítéletet azzal az indoklással, hogy az még nem perlekedési mániában, ha valaki az urának a jussát nem hagyja, ha mindjárt ezt a justt ezerháromszázhuszonnyolc helyen és mintegy tizenháromezer hatszáznegyvenkilenc perben érvényesíti is. Azért Jónás Jakabné még egész normális lehet. Az ítélet a törvényszék és a járásbíró, nemkülönben a telekkönyv és a sóhivatal köreiben nagy lehangoltságot keltett.

§ Hamis akta egy válópörben. Körülbelül fél év előtt vezette oltár elé Miskolcon R. ügyvéd F. Lujzát, egy ottani nagykereskedő leányát. Az após 40.000 forint hozományt ígért, de mikor a lakodalom napján csak huszonötzetet nyújtott át leendő vejének, ez tiltakozott egy darabig, de végül is elfogadta a pénzt. A lakodalom megtörtént. A fiatal pár nászutjának első állomása Budapest volt. De ez volt az utolsó is, mert a férj másnap már hazaküldte ifju feleségét a szüleihez. Megindultak a kapacitálások. A szép Lujza szülei mindenáron azt akarták, hogy R. dr. béküljön ki feleségével, de az ügyvéd erről hallani sem akart. Két hétig tartottak a tanácskozások, végre F.-ék elhatározták, hogy Lujza válik. Megbízta Sztelko Kornél dr. budapesti ügyvédet, hogy adja be a válókeresetet. Sztelko eleget is tett a megbízásnak. Minden melléklet meg volt, sőt még azt is be tudták bizonyítani, hogy a fiatal pár utolsó lakása Budapest volt. Ez azért szükséges, hogy a budapesti bíróság legyen illetékes a válópör tárgyalására. Ezt az ugynevezett helyhatósági bizonyítványt, a nyolcaskerületi előjáróság állította ki. A férj képviselőjének, Polyák Bélának feltűnt az akta. Annál is inkább tűnhetett föl, mert csak egyetlen éjszakán

lakott együtt a volt feleségével: állandó lakása és irodája a felvidéken van. Rövid vizsgálódás után megállapította, hogy a helyhatósági bizonyítvány hamis. Nincs iktatva az előjáróságon, de nem is kérte annak a kiállítását senki sem. A hamisító, aki minden bizonnyal előjárósági tisztviselő, annyira ment a vakmerőségében, hogy az aktát még a helyettes előjáróval is aláíratta. Ez könnyen sikerülhetett, mert hiszen az előjáró, aki naponként átlag százötven-kétszáz aktát ír alá, nem ellenőrizheti személyesen a tisztviselőt, hanem meg kell bízni a becsületességükben. Polyák dr. azonnal megtette a bűnvádi följelentést a rendőrségen, azonkívül illetékességi kifogást adott be a törvényszéken. A törvényszék helyt adott a kifogásnak és illetékességi okból elutasította a keresetével. A rendőrségen ezalatt megindult a nyomozás. Egry Péter Pál rendőrkapitány lefoglalta a hamisított bizonyítványt és keresi, hogy ki volt a bizonyítványhamisító tisztviselő.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

* Mariházy társulata Makón. Mariházy Miklós, a kecskeméti színház igazgatója tegnap bejelentette a makói színigypártoló egyesület elnökségének, hogy e hó huszadikán megkezdik Makón hat hétre terjedő színelőadásait. Egyben jelentette Mariházy Miklós azt is, hogy társulatát a legjobb erővel szaporította. A társulat titkára már a napokban Makóra megy és megkezdik a bérletek gyűjtését.

* Vásárhelyen megbukott a Luxemburg grófja. Szó sincs róla, nagy szerencséje annak az ezermester Lehárnak, hogy a Luxemburg grófja nem Hódmezővásárhelyen került először színre, mert onnan ugyan nem indult volna világszerte hódító útjára. Mert Hódmezővásárhelyen, ahol az aradi Nemzeti Színház társulata játszik, úgy megbukott, hogy majdnem karikázva pottyant a földre. Ime az egyik lap kritikája:

A szövegről alig is van mondani valónk, mert sületlenségében nem mulja azt felül a legkomiszabb nyári bohózat, vagy a legnagyobbat bukott operette sem. S emellett oly unalmas, minden szellemességet nélkülöző, egyedül a rossz és még rosszabb szójátékokra vadászó humorral megirt szöveg, hogy az elalvástól csak a hangos zene mentette meg a közönséget. Az operette zenéje annyiban emelkedik felül a szövegen, hogy van egy-két szám, amely könnyű, hangulatos operettmuzsikájával egy pillanatra legalább szórakoztatja a hallgatót. Komoly muzsikáról — annyira komolyról legalább, amennyit egy operettől várunk, — beszélni sem lehet. Az operettnél annyira fontos karnak itt alig van szerepe s ami van is, csak beleerőszakolt és ötlettelen. A muzsika külföldben kellemes emlékeket ébresztett néha bennünk és régebbi operettek melódiai hangzottak fel itt és ott.

* Királyfi és cigányleány. Régi bűbajos mese elevenedik meg az Uránia színház vásznán. A varázsdob fűgén perog a szépséges cigányleány kezében és hajlékony testének bódító táncára csodákat tesznek a varázslók. Szébb, szinesebb képet alig tud elképzelni a fantázia, mint ez a gyönyörű mesekép, melynek valóban csodájára jár a publikum. Az Uránia színház bájos látványossága mellett a többi képek is elsőrangú művészi produkciók és méltók a közönség legnagyobb érdeklődésére. 241

Felsült patikus.

— Alaptalan vád egy aradi gyógyszerész ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 4

Aradi gyógyszerészkörökben egy budapesti patikus mulattató felsülésétől beszélnek. A fővárosi gyógyszerész azt akarta mindenáron bebizonyítani, hogy egy aradi, korrektnek ismert gyógyszerész hamisított Diana-sósorszeszt hoz forgalomba.

A nem mindennapi eset részletei a következők:

Tegnap az aradi járásbíróhoz egy budapesti ügyvéd feljelentést tett Erényi Béla budapesti gyógyszerész nevében, akit feltűnő reklámjai révén az egész országban ismernek. A feljelentésben Erényi elmondta, hogy csupán neki van egyedül jogosítványa a Diana-sósorszeszt árusítani s ő a sósorszeszt saját védjeggyel ellátott üvegekben hozta forgalomba. Tudomására jutott azonban, hogy Hajós Árpád aradi, Andrassy téri gyógyszerész az ő, Erényi üvegeiben s az ő védjegye alatt a Diana-sósorszesznel rosszabb minőségű, Hajós által készített sósorszeszt hoz forgalomba. Szóval: Hajós bitorolja az ő védjegyet s amellet tetszemes anyagi kárt is okoz neki.

A feljelentés további részében elmondta Erényi, hogy egy aradi ismerősétől már hetek óta kap ilyen, Diana-sósorszesznek nevezett hamisított sorszeszt, sőt tegnapelőtt az egyik megbízottja személyesen is vásárolt Hajóstól ilyen sorszeszt. Erényi arra kérte a bíróságot, hogy védjegybitorlás címén indítson eljárást Hajós ellen, s tartson szemlét Hajós gyógyszerertárában, annak megállapítására, hogy a nevezett gyógyszerész tényleg árusít-e hamisított Diana-sósorszeszt?

Minthogy ilyen esetben a bíróság sűrűn szokott eljárni, ma reggel a szabadságon levő büntető járásbírákat helyettesítő Éles Simon járásbíró Erényi egyik bizalmi emberével elment Hajós Árpád gyógyszerertárába és ott közölték vele Erényi panaszát. Hajós kijelentette, hogy neki csak valódi Diana-sósorszesze van, ő csak ilyen árusít s árusított mindig. A kifogásolt üvegre vonatkozólag pedig azt mondotta, valószínű, hogy nem is tőle vásárolták azt. Különben nem gördit akadályt az elé, hogy az egész gyógyszerertárat és a lakását átkutassák. Tényleg át is kutatták a gyógyszerertárat s Erényi megbízottja, aki állítólag a kifogásolt üveget tegnapelőtt Hajósnál vásárolta, nagy megdöbbenéssel látta, hogy egyetlenegy hamisított Diana-sósorszeszes üveget sem találtak.

Amikor Erényi felsülése kétségtelenné vált, akkor megbízottja azt mondotta Hajósnak:

— Ön a pincében tartja a hamis sósorszeszt.

— Tessék lemenni és átvizsgálni a pincét, — mondta nyugodtan Hajós.

A bizottság le is ment a pincébe, azonban ott sem találtak egyetlen kifogásolható üveget sem. Erényi bizalmasa erre hosszú orral kullogott el, különösen amikor megtudta, hogy Hajós rágalmozás miatt fel fogja jelenteni az alaptalanul vádaskodó budapesti gyógyszerészt.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151 | |

HIREK.

Megtiltott párbaj.

— A szigorú vezértitkár.

Távirati tudósítás.

Arad, augusztus 4.

Az Osztrák-Magyar Bank szegedi fiókin-tézetének két tisztviselője valami miatt össze-szóalkozott egymással. Az ügyet lovagias uton akarták elintézni, de a banknak olyan szabályai vannak, amelyek a tisztviselőket arra kötelezik, hogy az őket érdeklő lovagias ügyeket elintézés előtt a bank igazgatóságának jelentsék be. Itt pedig nem is idegenekkel, hanem két tisztviselőnek egymás között volt afférja. Az ügyet bejelentették és a központon el is kezdték tárgyalni.

A vezértitkár elé került az ügy, aki arra meggyőződésre jutott, hogy két tisztviselőnek egymás között nem lehet párbaja. Legegyszerűbb elintézése az lesz ennek az ügynek, ha a sértő fél bocsánatot kér tisztviselő társától. Ez a rendelet kelő időben meg is érkezett Szegedre. A sértő fél a rendelkezés értelmében bocsánatot is kért a másiktól.

Sokkal kellemetlenebb része volt azután a dolognak az, hogy a bocsánatkérés után a bank kormánytanácsa az egyik tisztviselőt nem hagyta meg a szegedi fióknál. Nem akarta, hogy a két tisztviselő ezek után együtt legyen és esetleg egymással újabb kellemetlenségük akadjon.

A szegedi pénzügyi hivatalnokok körében általános föltűnést okozott a kormánytanácsnak ez a rendelkezése. A magántisztviselők nem akartak belemegyengíteni abba, hogy egy bankhivatalnok felett az igazgatóság így rendelkezhesse. A lovagias ügy magánügy — gondolták és vitatták — és nem a bank-kormánytanács ügye.

Valaki ezután elhatározta, hogy névtelen levelet ír Kiss Zsigmond honvédkerületi parancsnoknak. Az Osztrák-Magyar Bank szóban lévő egyik tisztviselője ugyanis tartalékos hadnagy. Hogy ebben a levélben mit írtak, az katonai titok, de kelő kihallgatások után ezt a levelet a vezérőrnagy átküldötte az Osztrák-Magyar Bank szegedi főnökéhez. Most Prokisch Ferenc nyomozza, hogy ki lehetett az a tisztviselő, aki a levelet írta?

Az ügy fejleményét figyelemmel kísérik a magántisztviselők valamennyien, mert tényleg nem közömbös rájuk, hogy ez elsőrangú helyen keletkezett precedens szerint — lehet-e a magántisztviselőt kötelezni arra és pedig feltes hatósága útján, hogy ellenfelétől — ha akar, ha nem, bocsánatot kérjen.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intéze jelentése szerint e hó 5-én az időjárás: meleg, zivatarok.

— Tisza István gróf Pöstyénben. Pöstyénből jelentik: Tisza István gróf ma feleségével ide érkezett és négy hetet fog itt tölteni.

— A spanyol kulturharc. A *Matin* nek azt jelentik Madridból, hogy kormánykörökben nagy nyugtalanságot kelt a katolikusok magatartása. Spanyolország északi tartományaiban vasárnapra nagyszabású mitinget terveznek és a klerikálisok azt remélik, hogy ezen legalább kétszáz ezer ember fog megjelenni. Madridból jelentik: Nem bizonyos, hogy a kormány megengedi a San-Sebastianban tervezett tüntetés megtartását. Ha megengedik, akkor is a rend fenntartására három ezredet küldenek ki. Ca-

nalejas miniszterelnök tegnap táviratot kapott Londonból, amelyben annak a hírnök a megerősítését kéri, hogy kitört-e a polgárháború. A kormány elhatározta, hogy kikutatja a hamis hír küldőjét. San-Sebastianban az a hír van elterjedve, hogy a német császár középtengeri útja alkalmával ki fog kötni Spanyolországban és San-Sebastianban meglátogatja Alfonzot. A külügyminiszter kijelentette, hogy semmiféle hivatalos értesítése nincsen a dologról.

— A hamburgi sakkverseny. Hamburgból jelentik: A nemzetközi sakkverseny mai 15. dík fordulóján, Spielmann győzött Speyer ellen, Schlechter Niemzowits ellen, Teichmann Salve ellen, Marschall John ellen, Alechin Tartakower ellen, Tarrasch Dus-Chotimirszky ellen. A Jates—Forgács-parti remivel végződött, míg a Leonhardt—Schönlein-mérkőzés félbeszakadt. A Duras—Alechin függő-partit az előbbi nyerte. A verseny állása a 15-ik forduló után: Schlechter 10 $\frac{1}{2}$, (3), Niemzowits 9 $\frac{1}{2}$, (1), Duras 9 (3), Spielmann 9 (2), Teichmann 8 $\frac{1}{2}$, (2), Marschall 8 (2), Alechin, Tarrasch 7 $\frac{1}{2}$, (2), Forgács, Dus-Chotimirszky 7 (2), Tartakower 6 (3), Schönlein 6 (2), Leonhardt 5 $\frac{1}{2}$, (4), Salve 5 $\frac{1}{2}$, (2), John 5 (2), Speyer 4 $\frac{1}{2}$, (2), Jates 2 (2).

— Az aradi háziezred gyakorlataiból. Tegnapelőtt irtunk arról, hogy az aradi 33. gyalogezred egy zászlóaljának legénysége meggyőrtörve került haza Ujpanát alól. Nem tudjuk, hogy az *Aradi Közlöny* cikkének hatásaképpen-e, de tény, hogy tegnap és ma már délelőtt 10 órakor itthon volt a gyakorlótérrel az egész ezred legénysége, tegnap pedig borju nélkül végezték farszto menetelési gyakorlataikat. Hasonlóképpen a nehéz borju nélkül tessik meg holnap is gyakorlatukat az ezred katonái, akiknek a gyilkos melegben ez is számottevő engedmény. A ridog kaszárnya életben szokatlan dolog az, ami ma délelőtt történt a várbeli kórházban. Boeriu alezredes, aki a tegnapelőtti nagy menetelést vezényelte, fölkereste a kórházban fekvő és napszúrától megbetegedett egyik póttartalékos tanítót és szívélyes hangon érdeklődött egészségi állapota iránt. (Itt említjük meg, hogy minap tévesen irtuk azt, mintha ama bizonyos meneteli gyakorlatot egy őrnagy vezényelte volna. A vezényelő — mint már föntebb említettük — Boeriu alezredes volt.)

— Crippen beismerő vallomása. Londonból jelentik: Az itteni lapok megerősítik a hirt, hogy Crippen dr. bevallotta bűnét. Elmondta, hogy meggyilkolta a feleségét és holttestét elásta a pincében egy meszesgödörben. A gyilkosság okául hirtelen haragot mond Crippen. Felesége féltékeny volt Miss Le Newere szemrehányásokat tett Crippennek, hogy megcsalja őt. Crippen azt is vallja, hogy pazarló életmódjával teljesen tönkretette. A Daily Caronis-nak jelentik, hogy Crippen dr. Dew rendőrfelügyelőnek a következő vallomást tette:

— Igen, én öltam meg a feleségemet. Nagy hibát követtem el, mikor a holttestet elrejtettem. Ezt nem kellett volna. Nem volt céloim a gyilkosság. Most többet nem mondok. Az angol bíróság előtt beszélni fogok. Ha meg is öltam a feleségemet, gyilkos még sem vagyok. Ma csak azért vallok, hogy Miss Le Newet tisztára mossam a gyanútól. A szegény lány csak annyit tudott, amennyit én elmondtam neki. — Mikor Crippen a leányról beszélt, könnyek gyűltek a szemébe, átkozta magát, amiért ebbe a helyzetbe jutott miatta miss Le Newe.

— Japán fölmondja a monarchiával kötött kereskedelmi szerződést. Bécsből jelentik: A japán nagykövet tegnap a külügyminiszternek jegyzéket nyújtott át, a melyben az Ausztria-Magyarországgal kötött kereskedelmi szerződést felmondják. A japán kormány egyúttal késznek nyilatkozik Ausztria-Magyarországgal egy új kereskedelempolitikai megegyezés ügyében tárgyalásokba bocsátkozni.

— Gyászrovat. May János tekintélyes aradi terménykereskedő és sűtőüzlettulajdonos ma hajnalban agyszélütés következtében meghalt. Mayt kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése vasárnap délelőtt fél 11 órakor lesz az Eötvös-utca 3. számú gyászházból. May családja most külföldi fürdőhelyen van és ezért késik a temetés. — Erdélyi Istvánné, aradmegyei árvaszéki tisztviselő neje ma meghalt. — Reiniger Samu aradi fakereskedőt ma délután temették el Aradon nagy részvét mellett.

— A magyar pavillon katasztrófája. Turinból táviratozzák egy estilapnak: Egy óriási szélroham és felhőszakadás tönkretette a turini világkiállítás magyar pavillonját. A kupolát a szélroham a Po hullámaiba sodorta, azonban azonban kimentették.

— Reparálják a Kossuth-szobrot. Az aradi Kossuth-szobor talapzatán a gránitoszlopok megrepedeztek, meglazultak, úgy, hogy az sürgős restaurálásra szorul. Minthogy a vállalkozóval a városnak olyan szerződése van, hogy a vállalkozó ez év szeptemberéig az esetleges hiányokat pótolni, illetve kijavítani köteles, a városi építészeti bizottság holnap fog foglalkozni ez ügyrel a valószínűleg felszólítja a vállalkozót, hogy a gránitoszlopokat sürgősen, ingyen javítsa ki.

— Franciaország páncélos hajókat építet. Párisból táviratozzák: A költségvetési bizottság tegnap a tengerészeti költségvetéssel foglalkozott. A tengerészeti miniszter a vita folyamán kijelentette, hogy abban az esetben, ha a hajóépítési programot nem szavaznák meg idejekorán, a kormány a parlamentet kérni fogja, hogy a pénzügyi törvénybe egy határozatot vegyen fel, a melynek értelmében az 1911. évben két új páncéloshajót építsenek.

— Eljegyzés. Heymann Frigyes honvédfőhadnagy eljegyezte ortotoi Ortutay Ilonkát, néhai Ortutay Béla földbirtokos leányát.

— Kell Manó cég ajánlja csipke és szalag különlegességeit. Telefon szám 673. 652

— Katona Lajos dr. halála. Budapestről jelentik: Katona Lajos dr.-nak, a váratlanul elhunyt egyetemi tanárnak holtteste még mindig az új Szent-János-kórház halottasházában fekszik. A tudós tanár özvegye nem tartózkodott Budapesten, hanem Lovránában üdült és ott érte őt a lesújtó hirt hozó távirat. Rögtön vonatra ült és ma délelőtt megérkezett. A pályaudvarról egyenesen a kórházba hajtatott, ahol férje holttestéhez vezették. Szívattépő jelenet volt a viszontlátás és az özvegy hosszú ideig hullatta a gyász és fájdalom könnyeit. Ezen a megtette az intézkedéseket a temetésre vonatkozólag. A holttestet díszes koporsóban a kerepesi temető halottasházában ravatalra helyezik. A holttestet ma este vitték a kórház halottasházából a kerepesi temetőbe, ahol már készen várta a ravatal. Temetése holnap, pénteken délután 4 órakor lesz a kerepesi uti temető halottasházából. Az elhunytat özvegyén és egyetlen leányán kívül nagy és előkelő rokonság gyászolja.

— Védekezés a kolera ellen. Mperjesről táviratozzák: Sárosvármegye alispánja erélyes intézkedéseket tett, hogy az Oroszország felől fenyegető kolera a vármegye és Galicia határán megelőztesse. Elrendelte, hogy a gyanús idegenek öt napon át megfigyeltessenek, a kutyák és udvarok tisztán tartassanak és hogy a határrendőrség és esendőrség a határon különös figyelemmel őrködjék.

— Életut szinész. Kassay Viktor, a budapesti Vigaszínház tagja, Julius közepe óta Moosburgban nyaral. Az elmúlt vasárnap több budapesti ismerősével kirándult Pórtschachba, ahol a wörthi tavon akart csolnakázni.

Éppen abban az időtájtban igen erős szél fúj. Barátai figyelmeztették, hogy ilyen viharban veszedelmes csónakba ülni.

— Eh, mit, — válaszolta Kassay — csak nem ijedek meg egy kis szélről.

És azzal egy könnyű csónakba ugrott. Megragadta az evezőket és néhány lendület után már mélyen bent járt a tavon. A szél gyorsan elkapta a kis jóságot és sebesen hajtotta tova. Egy magyar barátja még utána kiáltotta:

— Viktor, az isten szerelméért, fordulj vissza!

Ezt azonban Kassay aligha hallotta. Az ellenkező irányból egy propeller jött, amelyen parasztfiúk voltak. Ezek látták, amint Kassay a csolnakból kihajol és fejjel előre belebukik a vízbe. A propeller gyorsan a szerencsétlenség színhelyére uszott és itt hosszas küzdelem után sikerült kihuzni a szinészt a tóból. Mikor a paron földél alatt néhány peronyi élesztési kísérlet után magához tért, az első szava ez volt:

— Hol vagyok tulajdonképpen? Elek még?

Mikor megmagyarázták neki, hogy belesett a tóba, bosszusan fölkiáltott:

— Oh, miért is nem hagyatok a tó fenekén. Hiszen olyan jó lenne azon a hideg fővényen feküdni!

Néhány pillanatnyi csönd után pedig hozzáfűzte:

— De komisz ez az élet; de komisz ez az élet! E szavak után ismét elvesztette eszméletét.

A magyarok elszállították Kassayt a lakására, ahol most gondosan ápolják.

Ez a hír nagy feltűnést keltett a fővárosban. Mindentelől kérdésekkel ostromolták a Vigaszínházat és a szinész hozzátartozóit, de egyik se tudott a dologról. A fürdőn levő magyarok beszállították egy szanatóriumba, ahol ápolás alá vették. Kassay rövid időn belül fel fog gyógyulni.

— A megkínzott huszárok. Nemrégiben megírtuk, hogy Nyiregyházáról Dulovics őrmester durva bánásmódja miatt huszár megszökött. A legközelebbi faluban azonban jelentkeztek s ott azt mondták, hogy nem akartak megszököni, csupán demonstrálni akarták, hogy az őrmester durvaságait képtelenek továbbra is szó nélkül tűrni. Ez ügyben Hazai Samu honvédelmi miniszter a következő nyilatkozatot tette:

— Közös huszárokról lévén szó, én, mint honvédelmi miniszter nem avatkozhatom a dologba. Az ezredparancsnokságon kívül ez a dolog a közös hadügyminisztérium elbírálása alá tartozik. Miként eddig, úgy ezután is figyelemmel fogom kísérni az eseményeket. Remélem, hogy az ügyet közmegegyezésre fogják elintézni.

— Párbaj. Nyiregyházáról jelentik: Ifj. Kállay András és Csappay Géza között ma reggel pisztolypárbaj volt. A párbaj folyamán a felek egyike sem sérült meg; nem békültek ki.

— Tűz Károlyi Gyula gróf uradalmán. Hétfőn hajnalban riadó zugott végig az ungvári lak-tanya udvarán. Énk mozgalmat keltve a legénység körében. A riadóra egy távirat adott okot, melyben a hadtestparancsnokság jelezte, hogy Károlyi Gyula gróf volt aradi főispán Nagykároly mellett fekvő uradalma lángokban áll s utasította az ezredparancsnokságot, hogy egy század katonaságot küldjön a grófnak segítségül. A század alig néhány perc alatt indulásra készen állott, vonatra ült és 12 órakor déliben a helyszínére érkezett. Károlyi Gyula gróf tiborszállási és halmosmajori uradalmában ekkor már javában pusztított a tűz, 3000 kereszt állott lángokban. A katonaság a fojtó füstben és irtózatos hőségben rögtön munkához látott. Nagy és mély gödröket ásott, hogy a tűz továbbterjedését megakadályozza. Az emberfeletti munkának sikerült is gátat vetni a pusztító elem további rombolásainak, ezáltal százezrekre mentő vagyont mentve meg a grófi latifundiumnak. Hosszu, kemény munka után jutottak csak pihenéshez a derék katonák s a grófi uradalom sietett hálóját leróni a tüzelő napon, forró paraszak között nagy munkát végzett legénységnek. A kilencven főből álló század részére kiutalványozott vacsorára egy disznócskát és fejenként 20, azaz husz krajcárt, vagy hogy több legyen, negyven fillért.

— Nyolcvannyolc éves férfi, 30 éves feleség. A debreceni városi szegényházban volt már évek óta egy Kunhegyesi Lajos nevezetű öreg ember. Amióta a szegényház megnyílt, azóta az öreg Kunhegyesi ott lakott, mert senkije se volt ezen a földön. A szegényházban az öreg kitűnően érezte magát. Mindene megvolt, amit csak óhajtott. Lakása, kosztja, pipadohánya, szórakozása, sőt még hölgytársaság is állott rendelkezésére, ha éppen kedve tartotta. Ilyenkor az öreg átment a női osztályra s ott diskurált órák hosszat a fehér haju matrónákkal. Így élete napjait sokáig az öreg Kunhegyesi. Egyszer aztán életrendjében nagy változás állott be. A női osztályra bekerült a vidékről egy sovány, vézna leány. Az öreg Kunhegyesi kitűntette barátságával. Márton Annának hivták ezt a leányt, kit a gondos ápolás rövid idő alatt átforgált. A folytonos együttlét valami kellemes érzést okozott mindkettőjükben. Érezték, hogy újra itt a tavasz. Az öreg heves szerelemre gyúlt a leány iránt s amikor lángoló érzelmeit megvallotta Annának, ez szintén megsugta, hogy a vonzalmat tanyára lelt a szívében. Nem volt a szegényházban boldogabb lény, mint a 83 éves férfi és a 30 éves nő. Az öregben egy este annyira ellenállhatatlan vágy támadt, hogy kiszökött a szobájából s átsurrant a női osztályra, a szeretett angyalhoz. Be is sompolygott Annához, de a nő lakótársai a zajra felébredtek s igen nagy lármát csaptak. Másnap Kis Lajos gondnok kegyellenül lehordta az öreget, aki még fiatalnak érezte magát. Kis Lajos ezután megfogadtatta vele, hogy nem tesz többé ilyen lépést. Ezzel az ügyet befejezték. Pár hét múlva az öreg szerelmes és a fiatal nő azzal álltak elő, hogy kimennek a szegényházból s egymáséi lesznek. Hiába volt a gondnok figyelmeztetése, az öreg nem tágitott. Egy szép napon elhagyták a szegényházat s egyenesen az anyakönyvi hivatalba mentek s összeházasultak. Az öreg ember a Kistemplomnál kötött, az asszony pedig cukrot árult s így tengődtek nap nap után az emésztő nagy szerelem miatt. A Kunhegyesi pár másfél év óta él a városban, de már megunták a küzdelmet. A napokban jelentkeztek újra felvételre a szegényházban. Az volt a kívánságuk, hogy engedjék meg nekik, hogy együtt lakhassanak. Ezt azonban nem engedték meg,

mire szépen beballagtak a városba. Ott élnek továbbra is.

— A bolgár király és a párisi sötétség. A bolgár királyi pár párisi látogatásakor történt. A nagyopera előtt, éjfél után husz perckor. A rendőrök kordonnal kerítették körül a térséget. A kordon mögött sűrű sorokban álldogál a közönség és várja a bolgár királyi párt. Az operaház ragyogó fényárban uszik. Hirtelen megjelenik egy lámpagyújtogató és sorra eloltja a környék lámpáit. Csakhamar sötétség borul az egész utcára.

— Miért oltja el a lámpákat? — kérdi egy kíváncsi a lámpaemberrel. A királyi pár még nem ment el.

— Már én bizony nem tehetek arról — hangzik a felelet. Nekem ilyenkor el kell oltanom a lámpákat. A kötelesség: az kötelesség. Szól és egy-kettőre eloltja azt a két nagy lámpát is, amelyek közvetlenül az opera épülete előtt világítanak. Kis vártatva megjelenik a bolgár királyi pár. Felzug az éljenszés, de senki sem lát semmit. A királyi fogatok kirobognak a sötétségbe. Ői perobe sem telk és egy másik lámpaember sietve felgyújtja azokat a lámpákat, amiket a kollegája az imént eloltogatott.

— Mit csinál? — szólnak rá többen a sokaságból. Miért gyújtja fel megint a lámpákat?

— Mert itt van a királyi pár — feleli.

— De hiszen a királyi pár eltávozott!

— Semmi közöm hozzá! Nekem megparancsolták, hogy gyujtsam fel a lámpákat, mert itt van a királyi pár. Hát én felgyujtom. A parancs: az parancs!

— Csolnakszerencsétlenség három halottal. Mátészalkáról jelentik: Grinburg Ignác mátészalkai kereskedő három fiatal talmudistával látogatába ment egy ott időző rabbihoz. A kereskedő és a fiatal talmudisták szórakozásból csolnakra ültek, de miután a csolnak kezeléséhez egyik se értett, mindhármán belefordultak a vízbe. A csolnakázók közül csak egy tudott partra menekülni, hárman a vízbe fulladtak.

— Karamból a fűtéren. Ma este 8 óra tájban a Szabadság-tér 18. számú ház előtt egy lövonat összeütközött egy autobusszal. Az autobusz négy ablaka betörött, de az utasoknak az ijedtségen kívül más baja nem történt. A rendőrség nyomozást indított annak kiderítésére, hogy kinek a hibájából történt az összeütközés.

— Köszönetnyilvánítás. Singer Gyula és neje 20 koronát adományoztak az izr. nőegyletnek boldogult Reiniger A. Samu ravatalára szánt koszoru megváltás címén. E kegyeletes adományért hálás köszönetét fejezi ki: az elnökség.

— Náder J. késműves Arad. (Minorita palota.) Borotvák, ollók, zsebkécek gyári rak-tára. 1881

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 füveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST, Balne-Lipóci Salvator-forrás-állomás, Budapest, Rudolfstr. 8.

TARKASÁGOK.

(A telefonoskisasszony pére.) Az aradi járásbíróshoz egy telefonoskisasszony mulatságos előzményű becsületsértési főljelentést adott be egy utazó úgynök ellen. A pör keletkezésének oka a következő:

Néhány nappal ezelőtt egy vidéki utazó úgynök valamelyik aradi szállóból telefonon beszélt. Vagy kétszer csöngtetett a telefonos hölgynek és az csak ekkor jelentkezett. Az úgynök, aki különben szerfölött ideges ember, megharagudott a várakozásért, mert sürgősen szeretett volna beszélni az ügyfelével. Amikor végre jelentkezett a központos kisasszony, az úgynök dühösen szólt:

— Nagysád, én már kétszer csöngtettem.

— Mit akar? — volt a zord válasz.

— Azt akarom kérdezni, hogy nagysád régebben nem velt-e szállodai szobalány?

— Micsoda hallatlan sértés ez! Hogy mer rőliam ilyesmit feltételezni?

— Csak onnan gondolom, hogy a szállodai szobalánynak is kétszer szoktak csöngetni.

(A hozomány.) Egy aradi ifju elhatározta nemrég, hogy föl hagy a könnyelmű legény-élettel és valami szép kicsi feleséget keres magának. Mint hogy nem tartozott a legszorgalmasabb emberek közé, sőt a hivatalban direkt lustának is nevezik, hát nem sajátkezüleg futott menyasszony után, hanem házasságközvetítőre bízta ezt a fontos eszelekedetet. Az a legnagyobb buzgalommal közvetített is s néhány hét múlva a lusta ifju boldog vőlegény lett. Az esküvőből azonban még se lett semmi. Nem pedig a következő ok miatt: A fiatal ember huszezer korona hozományban állapodott meg a jövődöbeli apóssal, aki a legnagyobb készséggel ígérte meg az összeg kifizetését. Egy délután azonban — itt következik a parti fölbomlása — az apósjelölt félre hívta a vőjelöltet és bizalmasan ezt mondta neki:

— Tudod fiam, hogy nekem valamikor trafikom volt?

— Tudom.

— Nahát akkor természetesnek fogod találni, ha én a hozományt levélbélyegeken fogom kiadni neked.

A fiatalember azonban nem találta ezt természetesnek. Fel is bontotta az eljegyzést, úgy okoskodván, hogy az a hozomány, amit levélbélyegeken is ki lehet fizetni, biztosan kevesebb lesz, mint huszezer korona. Az ilyen hozomány már előre is magán viseli a bliccelés bélyegét.

(A tolvaj foglalkozása.) Ez a jelenet az aradi törvényszék előtt történt. Egy hetven esztendősen notórius tolvaj került a törvényszékhez, ahol már sokszor állott.

— Mi a foglalkozása? — kérdezte az elnök.

— A foglalkozásom? — dadogta a tolvaj és gondolkodott, hogy mit hazudjon.

— Na, mi a mestersége?

A tolvaj szentelenül felelt:

— Én kérem még nem választottam pályát magamnak.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

— Szövetkeznek a homoki szőlősgazdák. A szegedi gazdasági egyesület és Szeged város hatósága a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének támogatásával, Serényi Béla gróf földmívelési miniszter védnökségével Szegeden, szeptember 25. és 26-án a homoki szőlősgazdák I. országos borászati kongresszusát rendezik. Ugyancsak e kongresszus alkalmával megalakítják a Homoki Szőlősgazdák Országos Egyesületét is, kapcsolatban a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületével.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 4

Amerika I-el magasabb. Kínálat korlátolt, vételkedő megfelelő. 10 ezer mm. 10 fillérrel magasabb.

az arak 50 kilónként számitva

	Dél számit	2 óral számit
Buza 1910. októberre	9.51—9.52	9.52—9.53
Buza 1911. áprillera	9.8—9.82	9.83—9.84
Köcs 1910. októberre	7.09—7.10	7.13—7.14
Zab 1910. októberre	7.20—7.21	7.20—7.21
Tengeri 1910. aug.-ra	5.73—5.74	5.73—5.74
Tengeri 1911. májusra	5.75—5.76	5.77—5.78

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Aug. 4. —

Magyar aranyáradék 4%	...	112.75
Magyar koronajáradék 4%	...	91.95
Magyar koronajáradék 5%	...	82.75
Magy. földteherm. kötvény 4%	...	92.60
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	...	93.50
Magyar nyereséménysorsjegy kölcsön	...	224.25
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	...	155.—
Oszták járadék papírban	...	93.50
Oszták járadék ezüstben	...	97.50
Oszták járadék aranyban	...	116.—
Oszták koronajáradék 4%	...	93.50
1860. évi osztrák államsorsjegy	...	169.—
Oszták-magyar bankrészvény	...	18.42
Magyar hitelbank-részvény	...	862.—
Oszták hitelintézeti részvény	...	668.50
Oszták-magy.-államvasuti részvény	...	741.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	...	19.05
Német bíredalmi márka	...	-117.42 1/2
London vista	...	-240.07 1/2
Páris vista	...	95.—
20 márkás arany	...	23.48

Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Aug. 4. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 134—36 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 140—142 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 141—146 fillérig.

Sertéselészeti: aug. hó 2. napján volt készlet 38915 darab, aug. 2. napján felhajtott 560 darab, aug. 3. napján elszállított 512 darab, aug. 3. napjára maradt készletben: 38,900 darab.

A hírt szerző üzlet irányzata változatlan.

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. aug. 5-én, pénteken:

1. Iramszarvasok a Lappföldön. Látványosság. — 2. Királyi és cigányleány. Dráma. — 3. Farfagos bankleány. Humoros. — 4. Onzetlen hősiesség. Dráma. — 5. Pall házasság. Humoros. — 6. Orles, egy rombdölt város. Látványosság. — 7. Szálloda a nyugalomhoz. Humoros. — 8. Péter király Törökországban. Látványosság.

Előadások este fél hét órától kezdve.

NYILTTÉR.

Tekintetes

Kell József dr. ügyvéd urnak

Aradon.

Igen tisztelt Barátunk!

Ön ma megbízott bennünket, hogy Kristyóry János urtól lovagias elégtételt kérjünk azért, mert az Aradi Tőglagyár Részvénytársaság tegnapi közgyűlésén az Ön előterjesztése közben a lapok híradása szerint közbekiáltott: „Ez hazugság!”

Ezen megbízás folytán ma felkerestük Kristyóry János urat s neki megbízásunk célját eladtuk, mire Kristyóry János ur kijelentette, hogy a tegnapi közgyűlésen egy izben ugyan tényleg azt mondotta: „Ez hazugság!” ezen közbeszólás azonban nem Önnek szólt és nem az Ön szavaira vonatkozott.

Miután ily körülmények között Ön ellenében sértés nem történt, további eljárásnak helyét nem látjuk.

Aradon, 1910. augusztus hó 4-én.

Kiváló tisztelettel

Dr. Pálmai Lajos s. k.

Dr. Jellinek Henrik s. k.

2987

Erdélyi István mint férj, a maga, egy Gyula és Ferenc gyermekei, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is mélyen megtört szívvel szomoruan jelenti, a felejtethetlen gondos, jó hitves, szerető édesanya, nagynya, testvér, sógornó, rokon és jóbarát

Erdélyi Istvánné

szül. Chorus Constancia,

f. évi augusztus hó 4-én, hajnali 4 óraker életének 63-ik s boldog házasságuk 37-ik évében, rövid szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyaszos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. hó 5-én, délután 5 óraker fognak Teleky-utca 10. sz. gyászaházból a róm. kath. egyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért f. hó 8-án, délelőtt 9 óraker fog a helybeli főt. Minoritátyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Áldás és béke poraira!

Arad, 1910. augusztus hó 4-én.

Chorus Gyula, Chorus Béla, Chorus Iván és neje, Erdélyi Jozefa, testvérei és sógornói, Erdélyi Gyuláné szül. Lohser Vilma, menyje, Erdélyi Vilma, Ilonka és Mariska, unokái, és az összes rokonság.

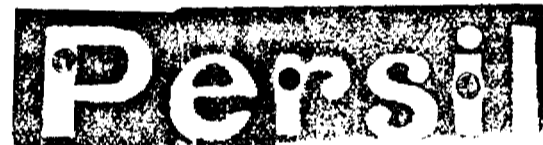
Varga Imre első temetésrendező-intézete Arad,

Andrássy-tér 13.

Telefon nappal 37. Éjjeli szolgálat telefon 2838. sz.

Mint a napnak sugara

a fűre, úgy hat az üstben a mosásnál a

a ruhára 1/2 óra főzésnél. 2698

Vakítóan fehér lehéreműt!

Dürzsölés nélküli!

Kefelés nélküli!

„Persil” dacára csodás hatásának nem tartalmaz Clort, sem egyéb a ruhára ártalmas alkotórészt, amelyért kezeséget vállal a gyáros.

Gyár: Gottlieb Voith, Wien III.

Kapható: Voith és Weisz, Färber testvérek, Dürr Köcsárd és Schäffer Benjamin.

3812. 1910. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ujaradi kir. járásbíróshoz mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Crisan Aurél ujaradi ügyvéd által képviselt Moseszku Márta székesuti lakos végrehajtónak Nikics Tódor székesuti lakos végrehajtást szenvedett elleni 900 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az ujaradi kir. járásbíróshoz területén levő: a székesuti 1 t. 30 sz tkvben A. I. 1—3. sor, (2064—2065/b) 2123/a. és 2994/b. hrsz. alatt Nikics Tódor tulajdonul felvett ingatlan 1827 kor. kikiáltási árban Székesut községében 1910. évi október hó 21-ik napján d. e. 10 óraker birói végrehajtási árverésen el fog adatni.

Az árverési feltételek ezen tkvi hatóságnál és Székesut község előjáróságánál tekinthetők meg.

Ujaradon, a kir. bíróság mint tkvi hatóságnál, 1910. évi július hó 27.

Csáklány,
kir. járásbíró.

2972

Aradi Fehérnemű Készítő Ipar Vállalat. — Freimann Lipót, tulajdonos.

Boros Beni-tér 7. sz. Női hálókabátok 2.40, 3.—, 3.50, 4.— Menyasszonyi kelengyék 200 K. tól 4000-ig.
Városi és megyei telefon 651. Női nadrágok 2.—, 2.50, 2.80, 3.— Férfi fehérneműek mérték szerint a legolcsóbb árban. A tavalyi mintagyűjteményemet olcsón kiárusítom. Vidéki meghívásokra dusan felszerelt új mintagyűjteményemmel azonnal jövök. Kivánatra költségvetéseket adok.

Figyelem! Gyermek intézeti fehérneműek olcsó árban. 2818

Legjobb és legolcsóbb forrás.

Kizárólagos

kávé

tea és rum

üzlet.

ATLANTIKA KÁVÉ és TEA
BEHOZATAL

Villanyüzemű kávépörkölőn (legújabb rendszer) 951
minden órában friss pörkölés.

ARAD, Andrassy-tér 20. sz. szemben a megyeházzal.

Szakszerű, példásan tiszta kezelés.

székhely és vidékre

Városi és megyei telefon 609. sz.

Ház eladó

10%-ot jövedelmező ház
5 lakással, utcára üzlet-
tel forgalmas helyen
eladó.

Cím a kiadóban. 2948

Alkalmi vételek
és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legna-
gyobb óra és ékszerárúháza

Deutsch Izidor

órák és ékszerész 2948
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt- és brili-
áns tárgyak a legmagasabb árban meg-
vételnek vagy más tárgyakra átcsere-
lésnek TELEFON 438 TELEFON 438

Fontos tudni, hogy

a lakás tisztántartá-
sára a

Raport

fém tisztító szer nem nélkülözhető.

RAPORT: tisztít ajtó, ablak, kilimeseket és mindennemű fém-
tárgyakat, gyertyatartókat, villany- és légszesz-
lustereket, ezüst és aranytárgyakat.

Magyar gyártmány.

Kapható

minden jobb üzletben.

Vojtek és Weisz

gyógyáru nagykereskedés

— ARADON. —

Tyúkszemétől mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt 70 fillér. 421

Szab és kézizzadáás azonnal és teljesen elmulik ha az izzadó részerek „Peppo“-val eceteljük. A mirigyeket kiszá-
ritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtala-
nitja. — Egy üveg ára utasítással együtt 1 korona.

Poloskák kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára 70 fillér.

Hajvesztő „Depillor“. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnövesz alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ára utasítással együtt 1 korona.

Ídeális legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER“. A világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerárúháza ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

APRÓ HIRDETÉSEK.

Ár-as-véte-l.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 2974

Jóforgalmu

vidéki vegyeskereskedés trafik, italméréssel egybekötve, házszal együtt eladó. Cim kiadóhivatalba. 2978

Pefőft-utcában

tehermentes emeletes bérház eladó. Cim a kiadóban. 2964

Lakás.

Modern 3 szoba,

fürdőszoba, konyha, fűvezetett folyosó és mellékhelyiségekből álló, gáz- és villany bevezetés és csatornázással ellátott földszintes lakás az Alsó Marospart-sor 2. sz. házban f. é. november 1-től kiadó. Értekezhetni dr. Angel Istvánnál, Arad városháza. 2967

Műterem

2 mellékhelyiséggel építész vagy festő részére azonnal kiadó Luther utca 1. sz. a. 2962

November 1-ére

5 szobás vagy 4 szobás modern berendezésű uri lakás kiadó a Luther Márton-utca 1. sz. házban. 2968

Kiadó azonnal

három szoba, fürdő szoba és mellékhelyiségekből álló tiszta utcai emeleti lakás. Kossuth-utca 46. Ugyanott eredeti festmények olcsón kaphatók. 2947

Lakás kiadó

gróf Apponyi-ut (Nagy-körut) 8. számú házban egy modern II. em. 3 szobás lakás, f. évi november 1-re kiadó. Bővebbet ugyanott a házfelügyelőnél, vagy Frick József építésznél. 2937

Lakás kiadó

Tökölly-tér 6 számú házban egy modern 3 szobás földszinti lakás, november 1-re kiadó. Bővebbet a házfelügyelőnél, vagy Frick József építésznél. 2955

Könyv és zene.

A nyaraló és fürdőző

közönség figyelmébe ajánlom 90 ezer kötetes kölcsönkönyvtáramat. — 80.000 kötetes zenekölcsönző intézet. — Confetti és lampionok legújantóbb forrása. — Dícsóságok levélpapíroiban. Üzleti könyvek: Strassák stb. nagy raktára. — Irodai kellékek és írószerekben különlegességek. — Antiquarium. Kerpel Izse könyvkereskedése Aradon. Telefon 885. sz. 525

Állást keres.

Középkorn

intelligens, családos ember, ki kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, helybeli vállalatnál is volt alkalmazva kaucióképes, bizalmi állást keres. Cim: Sz. B. Thökölly Imre-utca 52. 2941

Ipari munkák.

Ügyes kárplós

olesón ajánlkozik házakhoz dolgozni úgy helyben, mint vidékre. Stáhl M., Bercsényi Miklós-utca 82. sz. 2657

Kész kerekeket

7-8-9 kor., hajlitott löcsöket kor. 1.20-1.40, és mindenféle kocsi-alkatrészeket jutányosan szállít Geiszl jármű- és faáru-gyár Miksa-utca 2-3. 2504

Betöltendők.

Ökleveles gépész

azonnal beléphet Pollák Sándor téglagyárosnál Erzsébet-körut 37. szám. 2988

Keresek

azonnali, vagy augusztus 15-ére belépésre egy fiatal fűszer- és vegyes izraelita segédet, aki a magyar és román nyelvet bírja igényeit jelölve. Berkovits Hermann, Brád. 2944

Vidéki fogyasztási szövetkezet

keres óvadékképes keresztény üzletvezetőt, ki a fűszer-, vas- és rövidáru szakmában jártas, a román nyelvet bírja, azonnali belépésre. Ajánlatok „Megbízható” jelígyére a kiadóhivatalba kéretnek. 2741

Kereskedősegéd

kerestetik vidéki vegyeskereskedésbe azonnali belépésre. Román nyelv ismerete kívántatik. Ajánlatok „Vidék 50” jelígyére a kiadóhivatalba kéreik. 2988

Különféle

Sampion, Confetti

legolcsóbb árban. Crépe papírok a legdivatosabb színekben. Nyári Divatalbum 80 fillér Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. Telefon 517. 167

Ha cigarettázik

használjon Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Értesitem

a gyors- és gépirási tanfolyamra beiratkozottakat, hogy miután a létszám még nem teljes, az előadások csak f. hó 15-én kezdődnek. Beiratkozni ezen tanfolyamra bármikor lehet. A későbbben jelentkezők csak a jövő havi tanfolyamon vehetnek részt. Ziffer Sándor összes írógépek műszaki intézete, Forray-utca, (Gróf Hunyady-palota). 2984

Értesítés!

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és az urihölgy közönséget értesíteni, hogy Arad, Zrinyi-utcában Amtman M.-né cég alatt

női kalap divattermemet

személyes vezetésem alatt megnyitottam.

Legújabb divatu tavaszi modell kalapjaim megérkeztek, igen kérem szíves további pártfogásukat.

1075 Tisztelettel

Amtmann M.

női kalap divatterem. Gyászkalap állandóan raktáron.

3284-1910. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A világosi királyi bíróóság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Werner és Kohn aradi bej. cég végrehajthatónak Kodreán Péter végrehajtást szenvedő elleni 156 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést az aradi kir. törvényszék, illetve a világosi kir. bíróóság területén levő, Világos község határában fekvő, és a világosi 2876. sz. tjkvben A. I. 3. és 4. sor 2035-36/b. és 6413/b hrsz. beltelkes ház és kenderföldre 864 korona, mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1910. évi szeptember hó 5-ik napján d. e. 9 órakor a világosi kir. bíróóság mint tkvi hatóság hivatalos helyiségében (I. sz. ajtó) megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár kétharmadán alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át, készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett, árfo-lyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes érték papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer-venyt átszolgáltatni. Az árverési vevő tartozik nyomban a bánatpénzt a vételár 10% ig kiegészíteni.

Világos, 1910. évi június hó 18. napján.

2965

Povolni

kir. járásbíró.

Keresek

november hó 1-ére egy 5 szobás modern uri lakást 1-ső emeleten az Andrassy-uton, vagy annak közelében.

Ajánlatot kérek

2931

Roth József

szállítóhoz, Eötvös-u. 3.

3854-1910 p. m.

Hirdetmény.

A magyar szalmaanyaggyár részvénytársaság az 1909 június hó 4-én 2541 pm. sz. alatt kiadott határozattal, nyers víz szűrésére és szennyvíz elvezetésére nyert engedély módosítását kérte akként, hogy csakis a szennyvíz elvezetésére adassék ki az engedély okirat.

Teki tettel arra, hogy az 1885 évi XXIII. t. cz. 42. §-a értelmében ezen kérelem következtében újabb engedélyezési eljárás fogantositandó, a kérelmezett vízi műre vonatkozó terveket, műszaki leírást, az aradi kir. kulturmér-nöki hivatal szakértői észrevételeit, a m. kir. halélettani és szennyvíz tisztító kísérleti állomásnak az elvezetendő vizek összetételére vonatkozó szakértői véleményeit, az 1909. évi június 4-én kelt 2541. pm. sz. en edelyező határozatot s az arra vonatkozó ügyiratokat az 1885. évi XXIII. t. cz. 163. §-a értelmében 1910. évi augusztus hó 11-től kezdődő és 1910. évi szeptember hó 9 ig bezárólag terjedő 80 napi időtartamra a városháza első emeletén levő hivatalos helyiségemben közszemlére kiteszem és felhívom az érdekelteket, hogy a kített iratokat tekintsek be és esetleges észrevételeiket, vagy kifogásaikat a közszemlére kitétel ideje alatt hivatalomban írásban annál inkább nyutjsák be, mert észrevételek, vagy kifogások be nem adása esetén az engedély megadása fölött helyszíni tárgyalás tartása nélkül fogok határozatot hozni.

Arad, 1910 augusztus hó 8-án.

Varjassy,
polgármester.

2982

Kaligrafikus

írásu kereskedelmi iskolát végzett fiatalember 1000 korona kezdőfizetéssel

gyakornokul

felvétetik.

Sajátkezüleg irt pályázatok f. hó 20-ig a „Nagybuttyini Takarékpénztár” Igazgatóságához, Nagybuttyinba küldendő be.

Az állás szeptember elsején töltendő be.

A magyar és román nyelv bírása kívántatik.

Főkellék: a szépírás.

2958